

EL POBLE: CATALA

Publica un número cada setmana
Redacció y Administració: ESCUDELLERS, 33, principal

DISSABTE, 10 DE DESEMBRE DE 1904
Any I -- BARCELONA -- Núm. 5

Preu d'un número solt: DÈU centims
Suscripció: UNA pesseta trimestre

Converses sobre la guerra

I
Parlem-ne un poc més encara, de la guerra. Res com una gran guerra per descobrir la vera sentimentalitat de cada un, a través de la forçosa simulació que a tots ens imposa la vida social. Sols quan la passió pren part en les coses, se mostra l'home tal com és, malgrat el seu propi voler. Y aleshores se veu que, per sobre l'edifici de l'educació, la lectura, les idees ambients, ressurte el primer moble de la voluntat y de l'acció humana: la simpatia.

Semblaria, a primera vista, que en això de la guerra russo-japonesa no havia d'entrarhi per res l'apassionament; que l' criteri deuria resoldre sempre per manera reflexiva, serena, freda; que la persona podria mostrarhi ab tota llibertat d'esperit la seua força intel·lectual, les seues dots d'analista, el seu ull profetic. Res d'això. No l'heu descoberta encara, a moltsims temperaments, la passió desconeguda qui 'ls mou en secret, obrant sobre l'esperit com un ressort ocult, com un impuls misteriós dont ells mateixos són inconscients? És la simpatia, la natura consemblança d'ànima, el lligam ocult qui uneix les conformacions espirituals a través la vana distinció de nacions y races.

Si l'humanitat se divideix radicalment en dos mons, separats per un buit que l'espai ni l' temps no logrien omplir; dos mons qui conviuen de fet y no se mesclen ni confonen mai; que parlen una mateixa llengua y no s'entenen d'un mot; aquestes dues humanitats se retroben una volta més, l'una enfront de l'altra, sempre que l'atzar de la vida fa opar ab violència dues entitats que les representen. Y l'hora present n'és una prova.

Demanau a la nostra majoria—l'eterna y consabuda majoria—per què és partidaria del triomf de Rússia, y rebreu contestacions com aqueixes: —Perquè la victòria de Rússia és la derrota d'Anglaterra. —Perquè si guanya Rússia, guanyarà Europa, y jo sóc europeu. —Perquè la causa de Rússia és la de la meua raça, encara que, tal volta, la rahó està de part dels japonesos.

Com veieu, els arguments són de primera força. Però, en mig de tot, no poden esser més significatius. Basten ja, per si sols, per pintar-vos el nostre burgès classic, acostumat a jutjar les grans evolucions per les més elementals y rudimentaries impulsions de l'instint de conservació. És ell: el mateix que, sense una base educativa que 'l faci del tot conscient, se resol sempre en una mateixa direcció, perquè la seua ànima se sent moguda per l'acció d'una mateixa simpatia. És el qui durant les darreres guerres colonials sostingué ab més frenesi la repressió violenta, y ab més fanatisme cregué després en la victòria d'Espanya contra Nord-América. És el qui devorava cada matí 'ls telegrames de la guerra boer, esperant llegirhi, per moments, la nova de la sospirada y suprema destrucció dels inglesos. No és ara l'esperit d'europeu lo qui l'atira contra 'ls japonesos, perquè ahir feia vots per la victòria del Transvaal contra la Gran Bretanya. No és l'esperit de raça, perquè demà apoiaria 'ls indis si s'alçassen contra la dominació inglesa. És, doncs, quelcom que està fora de tota llei geogràfica o etnològica; quelcom qui arella en les entranyes mateixes de la personalitat y se fonamenta en la natura íntima y abscondida de l'ànima: és la simpatia, veritable fluid qui ajunta y confon les espiritualitats més aparentment dissemblants, en virtut de profundes analogies inassequibles a l'ull de l'observador superficial.

No us heveu demanat mai, tot llegint aqueixes esglaioses cròniques qui arriben, ab terrible persistència, de la campanya, quin serà l'interès final de la civilització en tota aquella esgarriosa gesta; quin serà la redempció futura que suscita la ruada de sang jove qui corre sobre 'ls solcs abandonats? Perquè, per molt que vosaltres abomineu de la guerra y de la violència, no podeu deixar de comprendre que, segons quin sia 'l resultat d'aqueixes

commocions cruentes, la civilització universal guanyarà o perdrà, avançarà o recularà, apressarà considerablement la seua eterna evolució o recomençarà treballament el camí recorregut durant centúries. —Doncs bé; jo us dic que basta observar la tendència inconscient y espontània dels uns y el moviment sobtat d'entusiasme dels altres, per desitjar els dos mons cara a cara en l'obstinació d'una perpetua antinomia. La qualitat dels partidaris serà bon indici de la qualitat de les causes.

Hi ha sempre un impuls invencible qui mou les col·lectivitats contra l'empenta de la civilització. Hi ha individus, la generalitat, qui viuen sols pera oposar un contrapès a l'eterna renovació de la vida. Hi ha pobles, races enteres, reste de cultures extingides, qui han fet l'urli oficial altre temps y qui ara són obstruccions de tota dinàmica social. De manera que lo que s'anomena progrés és una successió de victòries, penosament obtingudes, de les minories sobre les majories. —Pocs vegades la lluita de l'opinió dels pocs contra la dels molts, que és la lluita de l'individu contra la patria, se presenta ab més franquesa y claretat que a la Rússia present. La cosa és clara: pera tots els temperaments de selecció, flors del desert, qui han portat l'únic verb de Rússia a través el món, la victòria de Rússia és la pròpia derrota, és la continuació indefinida de l'inferioritat eslava, l'allunyament de la dignificació nacional. El militarisme, l'oligarquia feudal, la divinació idolàtrica de l'emperador, en rebrien un reforç considerable. Y, si d'això havien de trauren exemple les altres nacions, no cal dir quina força aqueixa ensenyança: la nació més moderna del món vençuda per la més antiga; el triomf més esclatant d'ahir sobre avui.

Una guerra, sobre tot quan té la transcendència d'aqueixa, és sempre la topada de dos esperits, en que s'enclouen interessos oposats qui atanyen no ja a la vida particular de dos països, sinó a la vida universal. Mai s'hauran enfrontat dos temperaments nacionals més antitètics que la Rússia y el Japó. En realitat són l'extrem orient y l'extrem occident que se troben a l'hora en que 'l cercle de les civilitzacions se tanca, posant en contacte la nació qui guarda encara ab més puresa 'l capital antic de la cultura humana ab la nació qui presenta, novellament adaptada a la pròpia natura juvenívola, la fórmula darrera de l'aveng humà, no com una continuació evolutiva de la pròpia tradició, sinó com una renovació total y revolucionària de l'ànima nadiua. Semblaria que la lluita actual és el coronament d'una serie gradual de topades que han fet triomfar, a través l'història, lo nou sobre lo vell. No és necessari insistir en la representació elemental de les guerres històriques famoses qui feren prevaldre ponent contra llevant y nord contra sud. Tots tenim ben present les darreres encarnacions d'aqueix antagonisme, paregut al dels dos principis teogònics dels perses. Espanya y els Estats Units en foren verament els representants. Recordo que aleshores, en un article titolat *Els dos esperits*, aon descrivia succintament aqueixa antinomia, deia jo que 'ls pobles venen sempre per la joventut: bé per la joventut física, bé per la moral, o sia la de les nacions renovades per l'impuls d'un ideal nou. Espanya era 'l restu d'una cultura extingida, d'un món vell en pugna ab una nació doblement jove, per la sang y per l'idea; una nació que no havia aportat encara al món la pròpia paraula. —El conflicte d'avui és molt semblant. La vellesa de Rússia se nota més encara en l'Estat que en la nació. L'Estat té la més vella de les tradicions europees, és el més antic de la vella soca aria. Tots sos ideals són crencies consagrades pel transcurs glacial de les centúries. Com l'Espanya d'un temps, ha romas durant segles en isolament complet. Si l'Estat és per excel·lència lo que permanence, Rússia és el més Estat dels Estats europeus. Dels dos elements qui contrapeuen y totalisen una política equilibrada, el conservatiu y el progressiu, sols el primer s'hi troba dins la llei. Per això tot desig de millora y de cam-

bi té de mantenir-se allà com un partit de desordre, com una protesta perenne, en aqueixa situació que tant impropriadament s'anomena *fora de la llei*, obligada a esperar sempre de la violència y de la revolta lo que podria obtenir-se per una evolució ben graduada. És un bon exemple de lo que resulta als països aon no hi ha hagut la necessària compensació entre l'element nacional, patri, heretat dels avis, y l'element cosmopolita, universal y humà. Precisament la primera nació ab qui va topar el Japó tot seguit de la seva renaixença, fou un poble paregut, la Xina, qui és per essència la Rússia d'Àsia, com l'Imperi dels Czares és la Xina d'Europa. L'una s'intercepta 'l camí de l'Occident per una muralla sense fi; l'altra se troba encara obstruïda per una duana intel·lectual pareguda a la que usaven els monarques espanyols contra 'ls vents de la Reforma.

No: cap esperit lliberal pot contemplar ab indiferència aqueixa lluita, en que dues etats y dos mons tenen empenyada la vida.

GABRIEL ALOMAR

EL MAL I EL REMEI

Serena, viril y digna s'ha mostrat Barcelona davant del paorós problema renovat pel darrer atentat anarquista.

Ni s'ha atut per covard ni s'ha arrebatat per fatxenda. Ha amidat justament l'importància del crim, y, sense alterar ni un instant la normalitat de sa vida, s'ha donat compte exacte del mal, ha esbrinat ses causes y ha fet resolució ferma de posarli remei.

Y cal dir ben alt que ho ha fet ab completa unanimitat de tots els barcelonins. Tothom ha assenyalat l'impotència de l'Estat espanyol com causa del mal y l'autonomia com l'únic remei.

Cert que 'l mal té ses arrels en la lluita social dels nostres dies arreu del món; però presenta entre nosaltres condicions y circumstancies que 'l transformen en exclusiu de l'Estat espanyol.

En els altres, un grau superior de cultura, una vera política social, un Estat ben organitzat y un Govern que respon a llurs fins, fan més fàcil y evolutiu el pas del passat al present y d'aquest al futur.

Aquí tot és distint: l'incultura, la falta de classes directores, la desorganització social, la feblesa de l'Estat y el des-govern, fan del nostre país un camp d'experimentació y propaganda de les més boges utopies.

D'anarquistes n'hi han a tot arreu, més sols aquí estem baix l'imperi de la dinàmica, com aquí fou ont esclatà la primera vaga general.

Es perquè 'l nostre Estat, que guanya a tots en esperit absorbent y despotic, y en voler agavellar totes les funcions socials, és impotent per omplir-ne una tant sols.

Y trobant-se ab una ciutat que l'iniciativa y l'activitat de sos fills han fet gran, industrial y mercantil, però que per això presenta la complexitat de la vida moderna y els perills del cosmopolitisme actual, ell, l'Estat, vol tenir la llaga y dominada com té als llogarets del seu territori. Y decrepit, incapaç ni de capir com viuen els pobles moderns, sols serveix per entorpir el desenvolupament natural de Barcelona, y, lo que encara és pitjor, per posar, enfront dels elements que 'ns resten del món vell, els que 'ns duu el món nou, fent que xoquin ab violència, odi y rancúnia.

Per això, perquè l'Estat espanyol és impotent per governar una ciutat com la nostra, és perquè tenim els barcelonins la vida a la disposició dels criminals de l'anarquisme universal.

Justa ha estat, doncs, Barcelona al dirigir-se al Govern, per medi dels presidents de les Societats econòmiques, y tirarli en cara el seu manament a la primordialis de ses funcions: la conservació de la vida dels ciutadans.

Y encertada ha estat en dirli resoludament que, si ell no ho fa, ella ho farà. És l'únic remei. Contra l'impotència d'un Estat centralista no hi cap sinó la virtut d'un règim autònom.

Més, els firmants del telegrama de Barcelona an en Maura, ens han de permetre una observació.

Y és que no s' deturin davant del fet concret de la darrera bomba, sinó que extinguin la mirada y vegin a Barcelona y als barcelonins abandonats a tota hora y en tot cas, de les funcions de l'Estat.

Un dia va ser el Capità general qui cridà als mateixos presidents y els va fer sapiguer que Barcelona careixia de marina, de fortificacions, d'artilleria, de tot, per defensar-se de l'esquadra yanqui.

Un altre dia va esser el Governador civil qui 'ls va fer la pròpia confessió d'infèrmitat davant del perill de que la glància invadís a Barcelona.

Diàriament els industrials y comerciants se troben indefensos per lluitar contra la tremenda crisi industrial que 'ns han creat

els errors veraderament criminals de l'Estat.

A cada pas han de patir les conseqüències de l'abandon que 'ls té l'Estat no sapiguent resoldre 'l problema dels camins, com han fet altres, l'Itàlia per exemple; problema que aquí mata l'industria, extén la fam per tot el país y agrava 'l conflicte social.

A tota hora 'ls aclapara la falta de consum: en l'extranger perquè l'Estat no té l'organització econòmica dels altres països; y en l'interior perquè cada dia 'l nostre és més pobre y despoblat.

Y, per no detallar més, en tot moment y en tot cas aturineu 'ls firmants del telegrama an en Maura, y reflexionin, y es trobaran que totes o quasi totes les angúnies y els problemes que se 'ls presenten, en son origen són deguts a que manquen els medis socials, que, dintre d'un Estat centralista, són superiors a l'esforç individual més ferm y intel·ligent.

La majoria, ja que no la totalitat, dels mals que pateixen l'industria, el comerç y l'agricultura d'Espanya, són fills de que 'l Govern no compleix cap de les funcions que ha agavellat.

El mal és el mateix en tots els casos que en el de la bomba.

Y, sent aixís, per què 'ls firmants del telegrama an en Maura no mostren sempre igual resolució de posarli igual remei?

El mal és el centralisme, y el remei l'autonomia.

No n'esperin d'altre. Els governants espanyols no 'ls donaran mai més que lo que ara 'ls donen: a en Maura per salvarlos de les bombes: una llei; una llei odiosa com totes les lleis d'excepció, que, a lo més, tindrà virtut per que l'arbitrarietat ministerial se giri contra 'ls que cometen el crim de voler servir per ells mateixos les funcions que un Estat impotent té agavellades, però abandonades.

Y els crims anarquistes ni s'prevenen ni s'descobreixen ab lleis, sinó ab els organismes intel·ligents, honrats y respectables que 'ls pobles cultes posen al servei de la justícia preventiva.

F. PUIG SAMPER

PARASITISME ECONOMIC

En el primer Congrés internacional de representants de les associacions de fladors y fabricants de cotó, celebrat el maig del corrent any a una de les ciutats de la lliure Suïça, hi havem trobat detalls interessants respecte als danys y perills de l'especulació y als millors procediments pera remediars.

La vigent epoca està desgraciadament caracteritzada pels esforços y pels abusos dels especuladors, que pertorben el moviment econòmic y deterioren, en quant això és possible, els grans progressos del comerç legítim y de la producció en els seus més importants aspectes. L'especulació desvirtua les equacions naturals y espontànies de l'oferta ab la demanda, aixeca o rebaixa artificiosament els preus, romp el contacte del productor ab el consumidor, altera 'ls elements per raó dels quals se coneix y es maneja 'l viu mecanisme de les activitats econòmiques. És el destorb morbós de l'actuació de les forces acumulades y integrades pels moderns progressos. És la febre del gegant social, del treball col·lectiu.

Aixís res té d'extrany que a l'esmentat Congrés internacional s'hi parlés contra 'ls especuladors en cotó. Com no ferho si an ells s'han degut oscil·lacions sobtades entre 6 y 9 dollars la lliura, y en poc més d'una setmana una diferència de 4 lliures esterlines per cada bala?

Com no ferho, ademés, si l'especulació ha creat diferents vegades un fort desnivell entre 'ls preus cobrats pels agricultors y els que han degut pagar els fabricants, desnivell desencorajador de la producció y funest pera l'industria y els obrers?

Les xifres positives són tremendes, perquè afecten a una industria potentíssima y a altres industries dependents o subsidiàries d'aqueixa. Aixís, entre 'l preu del cotó pera 'ls agricultors en el promedi del darrer any (4 dollars) y el preu satisfet pels industrials (8 dollars) hi ha una total diferència de milions, perduts en mans parasites. Aixís, el mateix any darrer l'especulació feu perdre, sols a Anglaterra, 4 milions de lliures esterlines en salaris als obrers ocupats per les industries cotoneres y les que hi estan directament lligades.

Aquests danys han motivat estudis, experiències y remeis. S'han unit patrons y obrers; s'ha escrutat sistemàticament el treball (*short time*); s'han donat les mans els pro-

ductors del món, creant un comitè internacional permanent; s'ha preconitzat el contacte dels agricultors ab els industrials, tallant el nus dels intermediaris que pertorben la natural fixació dels preus. Y aquestes mides, veraders expedients de defensa econòmica contra 'ls germens morbosos llençats sobre 'l treball per coalicions parasitàries, mereixen les més vives simpaties, perquè són un esforç sà y necessari dels organismes actius y nobles.

Y és de creure y de desitjar que triomfarà la reacció del treball util sobre 'ls seus parasites. Triomfarà en la producció com triomfa en la naturalesa. No és possible que l'especulació dicti la seva llei iniqua a l'agricultura y l'industria, ni que acaparadors coaligats dominin els preus y realisin beneficis sense enllaç ab el seu treball.

La lluita entaulada entre especuladors y industrials ha de decidir-se, en definitiva, en favor d'aquests. No pot ser altrament per llei ineludible de progrés y de vida. En els pobles forts, això serà la resultant necessaria y preciosa dels llurs afanyes, el premi de llur potencialitat econòmica; en els debils, serà degut al reflexo y el quasi domini exercit per races més vigoroses y aptes. Sempre predominarà, en la lluita econòmica, la professió matriu, permanent, indiscutible, fonament de tota vida social, sobre la professió auxiliar, de detall, intermediària: predominarà 'l treball sobre 'l parasitisme.

Y en aquestes lluites, ardues y tremendes, en les quals s'hi ventila la sort de la civilització econòmica, cal que hi aportí la nostra industria 'l seu pensament y el seu esforç: cal que vagi ab el món, que s'mogi, que s'capaciti pera una vida superior, més difícil però també més honrosa.

Convé que la Catalunya que treballa tregui 'l cap a Europa; convé que entanti ab urgència, ab empenya, la seva acció de poble progressiu y fort.

J. LLUHÍ RISSECH.

LITERATURA

Llagrames de sol

A lo llarg de la carretera que venia de lluny travessant la plana, a pas de cansament, solcant el tou de pois ab les petjades y donant cops seguits, intermitents, ab el bacle rustec, un vell captaire cec feia camí. Davallava l'hora més encesa d'un dia esplèndid, ras, inacabable: l'aire, pesant y ple de volves lluentes com guspires, presidia 'l roumeu de les falzes y l'incendi vibrant de les cuques alades. Al vell captaire cec el fadigaren les hores de camí sense esperança, y es deturà un instant... Apres, a les palpetes, cercava un arbre prodig, y, havent topat a poc ab una soca vella, féu allí 'l seu sejour, segut, la testa cota, abandonat el còs, abandonat el bacle... Y allí restà quiet, silenciós, anònim, envoleïat de l'estiu dels joves, l'estiu que a dintre seu havia mort per sempre... Y estigué atent, comunicatiu ab la terra; desde les altes fulles rumoroses queien clapes de sol y llenen com fils de llum ses barbes blanques.

L'orgia vigorosa de la plana cruixia irresistiblement a les arrels dels arbres y en el destí de les herbes decantades; la cançó de natura floria a riu de terra en transparència y calda, y arribava als sentits com l'harmonia d'una font llunyana. Mirantla llargament, la plana estesa, tament hauria semblat que dongués una altra ànima a la carretera, perquè sota aquell cel y en aquella hora hi mancava l'amor dels caminants y el comiat dels que passen y no tornen... Pensem que la seva ànima ja tenen al capvespre, les carreteres llargues: a la posta de sol s'hi eleva, d'horitzons a horitzons, el misteri de la vida; allí lo que s' renova però resta, que dona un pas y el recula; al darrer terme, decoracions de l'anyança, montanyes altes, pinades que s' retallen sobre 'l to musc del cel... Montanyes altes, les vinyes y oliveires a la falda; a l'altra banda, més cap ençà, rieres resseguides de llors (jardins de glòria); y aprop, rebent el misteriós matís de l'hora devinguda, la plana dels prats y dels camins ametrats que s' capdeuen, dels fruiters dormients, de les pastures vagues ilegendàries, de les cases de crom, nites com sempre... Y, al mig, la carretera sense fi, la ciutat dels errants, l'enigma d'anyorança y de bohèmia...

Davallava l'hora més encesa d'un dia esplèndid, ras, inacabable; el cel restava atent... Al damunt de sa testa ombrívia feia tragic contrast la corona invencible de la claror fúndida. El cec no l'estimava, el somriure d'eternitat que batega als migdies, perquè un estiu va perdre per sem-

pre: aimava les cançons que duen troços d'ànima misteriosament lligats ab elles y que sentia aleitejar sota dels parpries, endintre, endintre, dolces y compassives com l'oratge d'hivern. A poc a poc, el record de músiques antigues s'elevà damunt de la cremor de la plana, on sa trista silueta vençuda s'hi trobava forana...

Un estiu va estimarlo: el grisol pur de les seves neus verges li aportà una veu presentida de molt temps: tou la veu d'una dona que mira fitament sense ser vista... y el cec esclau, a l'hora de l'hivern, va oblidar son flagell y va passar l'hivern a la claror de la llum... Y succeí que un dia les venes s'encengueren sota del cel radiant y de la plana en brases... La dona li contava contes de llum; y ell la besà als ulls y volgué veure-la, emperò extengué 'ls braços y la vegé ab les mans... Y ella li contà com són les pedres, y com són els rosers, y com són les mirades; y ell va besarla al coll y a les orelles... Y ella li contà com són les aigües; y com són els vaixells y les escumes; y el cec, immensament y totalment, va besarla a les dents, al cercle roig dels llavis, y volgué amarrar-se de salabors del mar y nedar entre aquestes escumes... Llavors no estava atent: l'orgia vigorosa de la plana va entrarli al còs y a l'ànima profunda, aquella volta; y la dona estimada li besava les conques en-sorrades, les conques flamejantes al callu dels petons... Apres, com tornés a besar-la, esdevingué la darrera del seu desig: caigueren les fulles y caigueren inevitablement les hores de victòria... Fou l'amor que passa pera deixar l'ànima entristida ab el record de la bellesa insaciable que no tornarà més... L'hivern altra vegada, l'hivern definitiu!

Dolorosament els estius de la terra retornaren, y el cec els sentia per la tristesa cremanta de les seves cançons... No la cercava pas la llum, aquella gran bellesa abans somniada: deuria ser molt trista, pus que pensanthi solsament, plorava... Y va ansiar l'hivern entre les ombres, l'hivern de les nevades rítmiques y pures, que li deixaven cada volta un nou glop a les barbes y als cabells, y li gelaven les mans, y li feien agafar crispadament el bacle.

Y vingué 'l dia ras, el de la carretera... El cec estava atent, comunicatiu ab la terra... y al passar les falzes va sentir llurs xisclets y va plorar... Era l'hora mateixa d'aquells besos... La llum! La llum! Era l'hora mateixa d'aquells contes de l'amor que passà per sempre més... Al damunt seu cruïren els brançatges, y de llarg a llarg la carretera assedegada reia.

Apres, el vell captaire cec va cul·lir el bacle, penosament s'alça, y arrossegant els peus entre la polsaguera, féu via terra enllà, vers el capvespre, hora de cançons fones y planyentes, y, lo que és més trist, envers el darrer hivern, l'hivern que ve dels cims y amortal·la les planes...

P. PRAT JABALLI

El formulisme de l'Estat

En les petites coses és on se revela 'l

caracter d'ls homes y les institucions. Si voleu conèixer íntimament la veritable naturalesa d'un individu, no us fixeu en la seva vida pública: en ella l'home representa la comèdia que s'ha imposat; y com més excepcional, com més ressonàcia puguin tenir els actes en els quals se vegi contret de pendre part activa, més miradament procurarà que no surti 'l seu veritable natural, sota l'apariència enmascarada que 'l disfrega. Però si tenim ocasió d'estudiarlo en la seva vida usual, quan, deixant l'aire compost de parada, abandona l'escena, com el comediant que surt de la vista del públic, pera ficarse entre 'ls bastidors de la vida privada, aleshores, per poc esperit d'observació que tingueu, ben prompte un detall impensat, un no res (la manera d'agafar el barret o 'l bastó, una preferència insignificant a primera vista, una frase dita an algú del servei o de la família), vos faran penetrar més íntimament en la seva ànima en un instant, que mesos y anys de continuada ponderació dels seus actes públics.

Y lo mateix passa ab les institucions, ab els organismes de tota mena. Per jutjar del grau de ductil vitalitat d'una organització qualsevulla, no cal pendre patró de les grans qüestions que commouen l'Estat, sinó de les petites coses que formen el teixit del seu funcionalisme diari.

En les primeres, la rutina, la resistència a tota modificació progressiva, l'hostilitat del quetisme burocràtic a tot lo que representa vida y moviment per l'amenaga de la perturbació que significa pera la momificada immobilitat tradicional en que baceinejen, se disparen ab la quincalla de grans frases llampantes que enlluernen a les multituds irreflexives. La rutina s'alça amenaçadora, irrompent, ab el nom de patriotisme; la vagància s' torna respecte a la tradició; el mal govern dels cabals públics, defensa de l'igualtat y l'integritat de la llei; y no hi ha manera de fer esquivar la nuvolada de mals entesos que ab tot això s'aixeca pera que la veritat arribi a la massa d'infel·lits que prenen per realitats indiscutibles les fantasmagories ab que s'enganyen.

Però si en comptes de fixarnos en els grans problemes que apassionen l'opinió, complicats y desnaturalitzats a posta pels interessos polítics, observem atentament

els organismes públics en la seva vida interior, aleshores la rutina, el convencionalisme oficial se 'ns presentaran en tota la seva ridícula nuesa, perquè, no estant exposats a discussió, tota vegada que la majoria 'ls ignora, no fa menester disfressar-los amb olímpiques i buides parrafades. Un exemple.

L'altre dia trobo pel carrer un amic meu, empleat en una oficina del govern. L'home venia amb l'abric cordat de dalt a baix, el coll del mateix aixecat fins a les orelles, les mans a les butxaques, el nas vermell, els ulls plorosos, arrupit, tremolant de fred.

—Estic refredat fins al moll dels ossos—me digué.—Y tot per una bestiesa. Figurat que l'oficina és una nevera. De dia rai, encara com aquell; però quan te toca guardia de nit, no pot estarshi, creume: ensurtis gelat, mig mort. Compta: deu hores de vetlla, tot sol en una sala que no s'acaba mai, i sense estufa!... Perquè lo gran diu és això: que no volen encendre l'estufa encara que 'ns morim de fred. El reglament diu que no s'encendrà fins al 21 de Desembre, y no hi ha remei: primer és el reglament que tot. Prou varem queixarnos, fent veure que aquest any la fredor ha vingut sobtada y primerenca: com si res. Oficialment, l'hivern no comença fins per Sant Tomas, y si tens fred te l'has de passar com pugués.

Heusala aquí la rutina, la santa rutina d'un formalisme estupid!

Ja podede demanar reformes racionals, simplificacions de procediments imbecils, mides justes y salvadores. Primer és l'integritat del reglament de la llei inviolable, de l'institució antiquada, que la vida dels pobles.

Oh, que l'Estat ofega les nostres iniciatives, que no 'ns podem moure en el motllo esquifit d'una absurda y antinatural organització... que 'ns morim de fred si no encenen l'estufa!

Heretgia! Blasfemia! Profanació! No's pot tenir fred fins al 21 de Desembre.

J. PONS PAGÉS

Estat presons y Estat patria

El professor de Dret internacional d'una Universitat italiana, Eduard Cimballi, ha obert el curs amb un hermós preambol (1), del que entenguem alguns principis a la meditació dels nostres lectors:

«En una disciplina digna del nom de Dret internacional.—diu—penetrada de l'esperit de modernitat més civilizada, solament deuen ser subjectes o persones internacionals els Estats que s'formen o s' transformen conformantse del tot ab la voluntat dels pobles que 'ls han de constituir. Aquests Estats... són els que han de mereixer el nom de patria, els únics legítims, no... els Estats presons, que són arbitraris.»

«...és necessari començar proclamant el principi en virtut del qual solament els Estats a quins concedeix el Dret internacional la personalitat jurídica y als que considera com subjectes o persones, són els Estats que expressen els drets d'independència dels pobles que 'ls constitueixen, no aquells que puguen expressar opressió.»

Els escriptors que admeten com persones o subjectes del Dret internacional «a tots, indistintament, els Estats existents, qualsevol que sia la manera ab que s'hagin format o transformats», han constituït desde 'ls seus començaments una ciència, més que inútil, desastrosa per la sort dels pobles y de l'humanitat. Mentre domini aquest erro funestíssim, l'independència no serà un dret comú e igual per tots els pobles, sinó un detestable privilegi dels pobles forts. No seran persones y subjectes del Dret internacional sinó aquells que disposin de la força suficient per constituirse en tals... Ab lo que l'ignominia de l'esclavitud, abolida en les relacions de la vida dels homes que constitueixen les societats civilizadas, existeix triomfal en les relacions de la vida dels pobles... No mereix el nom de Dret una disciplina que desde son fonament prepara y organisa l'maxim ultratge contra 'ls drets dels pobles: l'única denominació que s' pot permetre és la d'Arbitri internacional...»

«La teoria de la nacionalitat, que baixa les apariències de llibertat y de progrés sol amagar un pur dret de conquesta, ha d'esser rebutjada. L'unic modo legítim de constituïre 'ls Estats és la voluntat dels pobles que 'ls componen. Si la voluntat y la nacionalitat concorden, perfecta:ent: si no, ha de prevaler la voluntat...»

Les teories del professor Cimballi potser arribaran a generalitzar-se en els llibres, però en la terra n'estem molt lluny. El poble que vol una cosa no sols se l'ha de guanyar, sinó que ab força o ab molta s'ha d'arreglar per pendressa.

RECORD

Vetaquí que 'l vespre del diumenge aquell de les lluminàries, tot travessant la Plaça Nova, va pendrem una incògnita tafferia.

—Vull veure si en Riquer ha encès.

Y, cedint a la tentació, mos passos s'adreçaren als barris de la Catedral, en els quals demora l'admirable artista.

Eren les nou hores. En el moment aquell, arreu de la ciutat, les lluminàries vestien de resplendors les fatxades. Les amples vies, els passeigs d'opulència, les places on

febrosament la vida circula, les cases, els palaus, els temples, els edificis oficials, les orgulluses construccions de la ciutat nova, on fanfarra sa riquesa la percinguda burgesia, feien pomposament ostentació d'una joia triomfal... Y la munió badoca s'llençava al carrer per fruir de la gratuita festa. Les ornamentacions de les balconades, aquells globets de gas, disposats en línies rectes, en garlandes, en penjois, en raïms, sostinguts, en les cases més riques, per grassos canalobres daurats, l'omplien d'admiració beata... «Mirat!... mirat!»—deia l'un a l'altre.—«Ah!... Oh!...»—«Ai, filla, y quin goig que fat!...»—«Cris d'entusiasme saludaren les pensades més pintoresques. Se trobava fantàstica la d'aquells senyors, més modernistes, qui substituïen els globos per atxes de vent. Enfront mateix de la Catedral, una colla celebrava la felicitat d'occurrencia d'un veí al qui son ferret havia suggerit el completat ab dos rengles de fanalets a la veneciana la seceva elegancia d'un edifici antic...»

Y a dalt estava la Catedral, sense un llum, sense una garlanda, sense un domas, sense una senyal de festa!... Vaig endinsarme pel carrer dels Comtes. Encara a Santa Clara hi havia algun llum; però, passat d'allí, silenci y fosca... La cella mole, bastida per la fe d'altre temps, no'n sabia res, de la festa d'avui... «Havia aquesta tal vegada tingut por de torbar ab son baladreig la pau secular del lloc venerable, on fins les pedres semblen plorar per les mortor jornades de glòria?... Fosc, silenci...»—«Oh quin silenci el silenci de darrera la Catedral!—Mes peijades retrunyien. Tant, que tement, en un instant d'angustiosa alucinació, que tot un món d'ombres santes despetés y en demanés comptes del lleg de sa pietat, vaig apressadament fugir cers els carrers sorollosos.

«Les carrers sorollosos ho semblaven més, encara, sortint del silenci. Les lluminacions aparien, venint de la fosca, més clares y més ostentadores. La munió s'havia engruixit ab gent que ja patia el sopar... En tant, solitaria, en el repòs, en el silenci, en la foscor, en l'oblit; sense un domas, sense una garlanda, sense un llum, —negra sota 'l cel negre, —dormia la Catedral augusta.

XENIVS

SENYALS DE MORT

Hi ha hagut crisi parcial de Govern. En Sánchez Guerra, Benjamí polític den Maur, ha tingut de dimidir.

«A què s'heu la crisi? Al caciquisme exercit pels mateixos ministres, als excessos del poder executiu, a que les virtuts de la centralisació consisteixen en tenir abandonats els interessos del país y en no deixar vius y sans més que 'ls vicis y passions de les persones.

Això espanta. La vigent política és encara propia d'una tribu. Uns quants santos fan y desfan com volen, ho dominen y empenen tot, malogren les energies del poble y tanquen els horitzons a tot avenir y tota esperança.

Y això no té remei. Els pobles no's no-droïxen ab personalismes y petitesse. Necessiten viure del lliure expandiment de llurs forces, d'un seguit feon d'esforços, del vigor social sobreposat als vells y gastats organismes de l'Estat.

Espanya és, en el món civilizat, el país on l'Estat ho dirigeix y administra tot, aniquinant sota 'l seu pes la vida individual, l'associació privada, el treball col·lectiu. Quan tota la dinamica de la civilisació ha consistit en anar enconjint l'Estat y aixamplant la lliure acció individual y social, havem seguit nosaltres sotmesos a un Estat cada dia més omnipotent y tiranic. Y aixís res té d'extrany que constituïm a Europa una excepció ben vergonyosa y deplorable.

Y en Salmeron y en Maura 'l troben encara poc enrobustit, l'Estat, y defenses la teoria absolutista de la seva acció directora, que és la riota dels pensadors y estatistes moderns! No saben veure que s' situen en ple segle XVI, ben lluny de la concepció actual de la vida, ben desorientats davant la positiva experiencia dels grans pobles. No s'adaptan als conceptes d'expansió y llibertat que donen forta empena al moviment d'Europa.

No hi haurà remei pera nosaltres mentre no desaparegui la xorca omnipotència de l'Estat y no's modifiqui radicalment la mentalitat dels seus homes. Cal que la societat ocupi 'l seu propi lloc; cal que la política s'axiqui a finalitats més altes que les derivades del caciquisme y les petitesse de tribu; cal que 'ls homes d'Estat siguin il·lustrats y moderns.

No és encara hora d'actuar ab voluntat vigorosa contra 'ls danys irreparables engendrats per la política aventurera de que tota Espanya és víctima? No és hora d'iniciar a Catalunya l'esforç social que pot obrir als pobles d'Espanya 'ls horitzons de la civilisació?

Nosaltres entenem que si. Estem segurs de que altrament la vida serà ara precaria, aviat impossible.

NOTES ECONOMIQUES

La crisi de l'industria cotonera, deguda a la falta de consum, ha plantejat un grave problema que no té més solució que reduir el treball fins a relacionarlo ab el consum, o exportar els sobrants de la producció actual.

La primera solució és evidentment ruïnosa, ja que 'ls paros totals o parcials desorganitzen el treball de les fàbriques, encareixen els productes, porten la miseria als obrers, y són, per tant, costosíssims: ademés, signifiquen una paral·lització en la marxa progressiva de les industries, primer pas pera llurs decadència y mort.

D'altra banda, l'exportació dels productes manufacturats no és cosa facil de realisar sense organismes a propòsit, desgraciadament no existents a Catalunya, o sense greus sacrificis per part dels mateixos industrials.

La Junta Directiva de l'Agrupació de fabricants de filats, del Foment del Treball Nacional, fentse carrec de les dificultats esmentades, va comprendre que unicament era possible la solució a la crisi exportant els excedents de producció, fins a preu de cost o ab perdua, ja que aquesta podria quedar compensada per la regularisació dels preus en el mercat interior.

Pera realisar l'exportació en aquesta forma, precisa que la dirigeixin els mateixos productors associats, y que les perdes sofertes ab la venda a l'extranger es compensin pels beneficis realitzats en el mercat interior, repartintse perdes y ganancias proporcionalment als elements de treball de cada un dels productors.

La principal dificultat pera portar a terme aquesta combinació és el caracter ferament individualista de la nostra gent, que s' resisteix a tota inteligencia mutua que més o menys retalli la llibertat absoluta de cada u. Per això és doblement meritòria l'obra iniciada per la Junta de l'Agrupació de filats de cotó, y, mercès a l'altruisme y l'activitat patriòtica de llurs individus, està proxima a constituirse una casa exportadora, de la que n' formaran part tots els fabricants de filats, contribuint al capital de la mateixa ab un tant per pua.

La direcció d'aquesta entitat estarà a carrec d'una Junta, y aquesta determinarà 'l tant per cent de la producció total ab destí al mercat exterior, aproximadament igual a l'excedent de producció. Realizada la venda, la Junta pagarà 'l cotó filat al fabricant o fabricants als qui correspongui, al preu corrent. Els associats reposaran (sempre proporcionalment a les màquines que tinguin) el capital perdut. Y, mentres durin les circumstancies presents, els adherits es comprometen a no augmentar les ptes de filar que ara posseeixen.

Aquesta són les principals bases de la futura Associació. Ella ja ha rebut importants comandos de genre de cases de comissió d'Hamburg, Genova, París y Manchester, en condicions tals, que la perdua sobre 'l preu de cost del filat és molt petita. Y això fa creure que, quan funcioni la casa exportadora, podrà aviat realisar negociis ab benefici positiu, obrintse, per tant, un nou y ample camp a les activitats de l'industria cotonera catalana, enconjida y tancada avui dins d'un mercat inconstant y pobre.

Estem segurs de que l'intelligencia dels filadors portarà a la dels fabricants d'empeses, estampats y d'altres teixidors, facilitant aixís la solució d'un dels problemes més importants pera 'l nostre pervindre, és a dir, assegurant plenament la prosperitat y creixença de la nostra industria.

Felicitem, per tant, coralment als iniciadors y directores de la casa exportadora de filats de cotó, que segurament veuran, ben aviat, compensats els seus afans. L'obra que realisen mereix els sincers aplaudiments de tots els bons catalans.

GAZETA D'ART

Interessant nova: se m'és anunciada la constitució d'una societat d'artistes joves en la nostra ciutat. En hora bona sigui.

No més els homes de poca fe, els qui necessiten d'una exterior conformitat general pera remei y compensació de l'inseguretat interna, els qui, en una paraula, dubten de l'ideal que professen, poden espantar-se per la diversificació, separació y fins hostilitat entre 'ls qui treballen pera assolirlo.—Per un anhel indomtable de perfecció són mogudes les ànimes joves y generoses; y descontent de lo consumat les empeny constantment a rebel·lia; un aspre desig de sinceritat les obliga a publicar-la, aquesta rebel·lia; a llençar als quatre vents el non serviam, a cercar el germà, entre les multituds confoses, pera ubriagar-se ab ell de vi de presentiment y estrenyerli la mà en una ferma encaixada d'al·liança.

Cal, doncs, que 'ls devots sincers de l'Art alcin els cors a l'anunci de que uns quants novadors joves, als que la dispersió y l'isolament feien romandre ineptes per lo que podria anomenar—ab un somriure—obra de defensa y d'evangelisació, cobren ara, juntantse en organització social, forces y hardiment pera la batalla... Que la batalla vinga; que vents de tempestat remoguin la nostra prou y massa endormida atmosfera; que noves heretgies ens instaurin en l'inquietut: això 'ns toca desitjar a nosaltres.

Perquè, en la sagrada ascensió de l'home, sols l'inquietut sab esperarlo... Reposin en bona hora les ànimes mortes en vida. Més vosaltres, artistes, ànimes de neguit, lluitadors d'ideal, torturats un dia y consolats l'endemà per la presència de l'Infinit dintre vostre y en les coses, caldrà que us saludeu l'un a l'altre ab aquesta benhaurança: ¡Benhaurats els inquietes, perquè ells hauran la pau perdurable!... Odiu als doctors qui us prediquin aquest escarni que se'n diu la tranquil·litat de conciencia. ¡No! No la vulteu pera vosaltres la conciencia tranquila del filistí adipsos, el línfatic contentament del Sr. Ignasi y la Sra. Pona; ans sieu com aquells

sants qui, arribats als cims de l'humana perfecció, s'hi veuen encara pecadors els més miserables, y colpején son pit y cerquen en els cilicis del dolor, penitencia de seculpes... Siau riuades inquietament ambiciosos de l'inquietut del mar, mai aigues dormides en el llot pantanós.—Jo recordo haver escrit en alguna part això: «¡Fruició d'incommovable serenitat?... ¡Pax in luce!... ¡Un altra dia, germà!... ¡Primer Madona la Mort ab son petó de gebre ha de besarnos! ¡Y encara!...»

«Oh, si la novella societat d'artistes arribés a constituir per nosaltres una deu d'inquietut! Si pogués crear aquí un interès, un interès ver, passional, heroic y tot, per les coses d'art! Si donés a la Bellesa devots religiosos, il·luminats per una gloriosa fe, decidits fins a la violencia física!... A París, a Belgica, fa pocs anys s'anava a garrotades per la qüestió del vers lliure... ¡Si logressim que següit aquí tan bell exemple!

Això ultim ho veig, desgraciadament, una mica difícil. Una ben amarga experiencia 'ns ha demostrat que és, aquest de Barcelona, terrer dificultós pera 'l cultiu de la pinya. Aquí, segons la frase d'un escriptor madrileny, ni las oleas se pegan. En fi, jo no puc menys de recomanar als artistes ara reunits que hi facin lo que puguin, en benefici de tots. Amén.

Tinc entès, no obstant, que no està consignat aquest entre 'ls fins que figuren en el reglament de la societat. Se proposa, en cambi, celebrar una Exposició anual, y treballar per que a Barcelona siguin exposades obres d'artistes estrangers.

S'ha juntat per això una escullida colla. En Mir, mestre de tants paisatgistes; l'Isidro Nonell, quina forma personalitat i prou coneguda y admirada; en J. M. Xiró, el pintor de les grans concepcions ideològiques; en Ruiz Picasso, qui ara, en el reculliment, prepara obres que sorprendran y fins espantarán; en Pidelaserra, poeta, gaire bé èpic, del poema del Montseny; en Bori, del qui s'ha fet en aquesta mateixa gazeta alta lloanj; en Planelles, singularíssima figura d'artista; en Junyer Vidal, un dels devots de l'anomenada escola mallorquina; en X. Nogué y l'Isern, de quin talent són ja conegudes proves; y, junts ab els germans Oslé, també amics de mos lectors, els escultors Fontbona y Gargallo, formen, ab alguns altres—no gaires—que segurament s'hi ajuntaran, la brava companyia que serà presidida per en Sebastià Junyer, pintor y crític, constant cercador y devot de les noves manifestacions de la Bellesa.

L'Exposició serà oberta al mitjançar el proxím més de Febrer.

A càr Parés he vist exposats durant les darreres setmanes alguns quadros de flors de la Sra. Teixidor, uns dibuixos a la cera desenrotllant ab elegancia, y algun cop ab singularíssim acert, temes de paisatge del Sr. Badrinas, de Terrassa, y una interessant col·lecció d'Ex libris den Joaquim Renart. Ara hi té la seva exposició la Societat Artística y Literaria, en la qual figuren els Srs. Urgell (M y R.), Felu de Lemos, Tamburini, Brull, Graner y altres ben coneguts artistes.

El passat diumenge 'l Seminari conciliar inaugurà un Saló d'actes, quina rica arquitectura és deguda an En Bernard Martorell i en que figura una pintura mural den Dionís Baixeras, de la que, en aquesta Gazeta, se parlarà ab deteniment.

Per fi, cal deixar consignada també en ella l'exposició, en els apadors de la llibreria francesa den Piaget, d'una caricatura de Barrère reproduïnt, ab un humorisme trágic, les figures dels més notables cirurgians de la França. Aquesta caricatura desperta en l'ànim del qui la veu un desig vivíssim d'experimentar en propria persona la voluptat de les intervencions quirúrgiques.

OCTAVI DE ROMEU

MENUDALL

El Govern del Japó ha reclamat a l'espanyol sobre 'l proveïment de carbó que va fer l'esquadra russa en aigües de Galicia.

Y ja 'ns tenen a nosaltres ab l'ai al cor, tement que s' torni a reviscolar el furor bèlic dels nostres inconcussis y que an els patrioters els hi vinguin ganes de fer travesias a aquesta partida de japó que estan jugant la mesos russos y japonesos a l'Extrem Orient.

Fins se diu que alguna murga ja ha pensat en donar un repasset a la Marcha de Cádiz y que a La Publicidad volen tornar a armar allò de la Cajetilla del soldado.

Y que no anem tant lluny d'osques com això, res ho prova tant com el fet d'haverse ocupat els ministres molt seriament de l'esmentada reclamació en el darrer consell que han celebrat, guardant absolut secret de lo que varen acordar.

Creguin que no més ens faltaria això: barallar-nos ab els gròcs perquè 'ns deixessin blaus.

Per de prompte, si jo fos de càn Clapés, començaria a abaixar les portes. Una casa que vengui objectes japonesos en els actuals moments, gaire bé constitueix una provocació y s'exposa a perill de trencadissa.

Tots recordem encara les destroces que 'ls nostres patrioters varen fer anys enrera, a les quicalleries, de banderes estrel·lades y de llapicós americans.

Lo que és jo, per via de prudencia, ja m'he desfet d'un vano japonés y d'una partitura del Ki-ki-ki que tenia a casa.

No vui ferme sospitos.

Notre estimat confrare 'l setmanari ¡Cu-Cu! ha sigut objecte d'una nova denuncia pel número publicat la setmana passada.

Sentim aquesta nova ensopegada...

de les autoritats, que, ab els procediments que tenen de donar satisfacció a l'opinió indignada de Barcelona, se van posant a l'altura... de les ma-duïxes.

Llegim:

«Madrid, 5, 1'15 t.—L'express descendent de Barcelona ha topat a Saillies de l'Ebre ab un tren de mercaderies. Dos vagons han saltat fora de la via.

—Al lloc conegut per Barranc de l'Infern, entre Lorca y Villalonga, hi ha descarrilat un tren de viatgers a conseqüència d'una ensulciada. La màquina y sis vagons de mercaderies s'han estimat baix al riu. Han resultat ferits els maquinistes, l'ambulant de Correus y sis viatgers.

—A l'estació de la Zaida ha descarrilat el tren de Barcelona, resultant morts el maquinista y el fogainer.»

Tot això dintre del terme de vintiquatre hores.

Però, després de tot, és molt natural que 'ls carrils no funcionin bé en un país on el progrés no hi fa via.

Una nota d'actualitat, y que ho serà sempre perquè hi han coses que no tindran mai esmena, és la defensa de l'actual ministre de Marina, Sr. Ferrándiz, feu de son projecte de llei en el Congrés. La marina quedà en ella no de cuerpo presente, com diu un diari, sinó de cuerpo pasado, ab una fetor que no s'hi pot tenir cara. O si no, vegis lo que diu el ministre del remo, dic del ramo:

«Lo que aquí se propone es que haya independencia para que haya a quien exigir responsabilidad. (El señor marqués de Piliars: Al capitán general.) ¡Al capitán general! Ahora precisamente he exigido yo responsabilidad, a pesar de que dice el Sr. Marengo que yo no exijo responsabilidades, por el siguiente hecho: En Diciembre del año pasado se le dijo al capitán general que se procediese a la contratación, a hacer los pliegos de condiciones para contratar dos buques para el «Cataluña», hicieron una pregunta en el mes de Enero, y ya desapareció este asunto de la Administración central. Pues hace tres días recibí carta del jefe de la Comisión de Londres diciéndome que se había pasado el tiempo y que ya no se podía contratar los dos buques. He mandado formar expediente. ¿Quién va a ser el responsable? ¿Quién será el pagado? Un escribiente. Porque resulta que después de pasar aquello a la Capitania general y al arsenal, fué un jefe de Negociado, éste se puso malo, y el escribiente, que lo sabía, no dijo nada, y resultará que pagará el escribiente. No pagan los capitales generales; de todos estos excelentes señores, el último es el que paga. (Risas).»

«Excelentísimos señores! Si aquests són els excel·lentísimos, no sé pas quins deuen ser els pesimísimos. Y és que aquí a Espanya els pesimísimos poden dividir-se en dues classes: els que extinguen condona y els que extinguen empleo.

Y segueix dient el ministre: «Señores diputados, yo quisiera poder explicar todos los perjuicios que a mi juicio ocasiona este sistema, porque una de las principales causas a que yo atribuyo los malos rendimientos de nuestros arsenales es este organismo Capitania general, que se introduce entre los funcionarios constructores del arsenal y la Administración central. Voy a leer solamente el principio de una comunicación que puede dar idea de lo que es esta sucesión de mandos de mayor a menor. Se le pregunta al capitán general por qué tarda tanto tiempo en ponerse los planos del constructor del «Cataluña». Hay que preguntárselo al capitán general. Y dice la contestación del capitán general: Excmo. señor: El comandante general del arsenal, en oficio de tal fecha, me dice: Excmo. señor: El jefe de la sección de Ingeniería me dice: Excmo. señor: El jefe de trabajos me dice: Excmo. señor: El jefe de la Segunda Sección de Obras me dice... (Risas generales).»

Lo qual recorda allò del Quijote: «Daba el arriero a Sancho, Sancho a la moca, etc», que en el cas present podria acabar-se aixís: «y todos descansaban con tal donaire que no se daban punto de trabajo.»

Perquè la veritat és que pel descans són uns feres.

Y segueix dient el del remo posant, com si diguessim, la darrera estrofa an aquest poema de candor... desde arriba:

«Estoy cansado; pero no quiero terminar sin decir algo del personal, de esos perjuicios que se infieren al personal de Marina. Señores diputados, el mayor perjuicio que puede sufrir un individuo de cualquier Cuerpo de la Armada es el de que se le diga: Váyase usted a su casa, estése allí quietecito, no haga nada, y le doy los cuatro quintos del sueldo con los mismos derechos al ascenso, retiro y todo lo demás.

Me parece, señores diputados, que si cualquier Empresa que estuviese un poco averiada dijera a sus empleados que no podía servirlos y les ofreciera todo el sueldo que quisieran, quedando perfectamente satisfechos. Pues éste es el mayor mal que se le puede hacer al personal en este proyecto, porque se dice terminantemente que no se tocarán las plantillas del personal hasta tanto que no se hayan determinado los barcos que necesitamos.

Si ahora no lo sabemos, ¿para qué queremos tanto personal para ciertos servicios? ¿Para qué queremos un general en la comisión de faros que va a ella cada seis meses, a un secretario de la Junta de la Marina mercante, que se reune una vez cada dos años? ¿Para qué hemos de tener todos estos destinos y engañar al país? Más vale que le digamos que no son necesarios, que los sostenemos porque tienen derecho a ello; pero no mintamos, digamos la verdad.»

Al pobre país sí que tant és que li diguin naps com cols, perquè té la convicció de que malaguanyat pa que mengen tots pleigats.

Es lo que deia l'altre dia un pagès:—Jo, quan estic cansat de mantenir un tocino, en faig butifarres. Encara que, segons de quines, ni 'ls gòcs d'aigües en voldrien.

Y, com si això fos poc, surt després en Maura ab lo següent:

«Yo creo que en esos casos (que forman la lista de nuestras llamadas fuerzas navales) no se presta, ni se aprende, ni se practica, ni se prepara absolutamente ningún servicio útil, porque aquí hay raspaduras y virutas de escuadra, aquí hay restos de guarda-costas indios, aquí hay, en fin, muestras y botones de los que se hace saldo y se malvende, cada cosa de su caja y de su color; pero ¿qué porvenir se prepara por ese cenitino?»

«Yo creo que en esos casos (que forman la lista de nuestras llamadas fuerzas navales) no se presta, ni se aprende, ni se practica, ni se prepara absolutamente ningún servicio útil, porque aquí hay raspaduras y virutas de escuadra, aquí hay restos de guarda-costas indios, aquí hay, en fin, muestras y botones de los que se hace saldo y se malvende, cada cosa de su caja y de su color; pero ¿qué porvenir se prepara por ese cenitino?»

«Yo creo que en esos casos (que forman la lista de nuestras llamadas fuerzas navales) no se presta, ni se aprende, ni se practica, ni se prepara absolutamente ningún servicio útil, porque aquí hay raspaduras y virutas de escuadra, aquí hay restos de guarda-costas indios, aquí hay, en fin, muestras y botones de los que se hace saldo y se malvende, cada cosa de su caja y de su color; pero ¿qué porvenir se prepara por ese cenitino?»

«Yo creo que en esos casos (que forman la lista de nuestras llamadas fuerzas navales) no se presta, ni se aprende, ni se practica, ni se prepara absolutamente ningún servicio útil, porque aquí hay raspaduras y virutas de escuadra, aquí hay restos de guarda-costas indios, aquí hay, en fin, muestras y botones de los que se hace saldo y se malvende, cada cosa de su caja y de su color; pero ¿qué porvenir se prepara por ese cenitino?»

«Yo creo que en esos casos (que forman la lista de nuestras llamadas fuerzas navales) no se presta, ni se aprende, ni se practica, ni se prepara absolutamente ningún servicio útil, porque aquí hay raspaduras y virutas de escuadra, aquí hay restos de guarda-costas indios, aquí hay, en fin, muestras y botones de los que se hace saldo y se malvende, cada cosa de su caja y de su color; pero ¿qué porvenir se prepara por ese cenitino?»

«Yo creo que en esos casos (que forman la lista de nuestras llamadas fuerzas navales) no se presta, ni se aprende, ni se practica, ni se prepara absolutamente ningún servicio útil, porque aquí hay raspaduras y virutas de escuadra, aquí hay restos de guarda-costas indios, aquí hay, en fin, muestras y botones de los que se hace saldo y se malvende, cada cosa de su caja y de su color; pero ¿qué porvenir se prepara por ese cenitino?»

«Yo creo que en esos casos (que forman la lista de nuestras llamadas fuerzas navales) no se presta, ni se aprende, ni se practica, ni se prepara absolutamente ningún servicio útil, porque aquí hay raspaduras y virutas de escuadra, aquí hay restos de guarda-costas indios, aquí hay, en fin, muestras y botones de los que se hace saldo y se malvende, cada cosa de su caja y de su color; pero ¿qué porvenir se prepara por ese cenitino?»

«Yo creo que en esos casos (que forman la lista de nuestras llamadas fuerzas navales) no se presta, ni se aprende, ni se practica, ni se prepara absolutamente ningún servicio útil, porque aquí hay raspaduras y virutas de escuadra, aquí hay restos de guarda-costas indios, aquí hay, en fin, muestras y botones de los que se hace saldo y se malvende, cada cosa de su caja y de su color; pero ¿qué porvenir se prepara por ese cenitino?»

«Yo creo que en esos casos (que forman la lista de nuestras llamadas fuerzas navales) no se presta, ni se aprende, ni se practica, ni se prepara absolutamente ningún servicio útil, porque aquí hay raspaduras y virutas de escuadra, aquí hay restos de guarda-costas indios, aquí hay, en fin, muestras y botones de los que se hace saldo y se malvende, cada cosa de su caja y de su color; pero ¿qué porvenir se prepara por ese cenitino?»

Repito que si hemos de tener Marina de guerra, la hemos de edificar de nueva planta. Si algo de lo que hay sirve, que será gran casualidad, para lo obra traza, según nuestras necesidades... es, no segundos azares de esa triste supervivencia del material, todo eso se aprovecha. Pero sostener porque lo tenemos material inútil, disforme, anticuado, barcos que no pueden navegar siquiera, es una cosa que los que andamos en los trances de la vida vemos con frecuencia: es renovar el pagaré para presentar con esplendor la casaca blasonada; es tener apagado el fogón, pero sostener, mientras embargo el alquilar, el guardarnés y los restos de la caballería; porque en eso se gasta lo que no tenemos y lo que necesitamos para el porvenir.

Aunque tuviéramos el material flotante de Inglaterra y los recursos de Inglaterra, por falta de organización no tendríamos nada; porque no sólo falta el dinero, sino la organización y el propósito, y hasta el deseo de

ab motiu de la seva conferència del Maig passat a l'Ateneu (4).

Imaginem-nos una figura de mitja algarria, més aviat tirant a baixa, aixuta de carnis; l'aire distingit, senyorial: el gest d'una correcta sobrietat, ab el coronament d'una fesomia oberta, quelcom estrada, en la qual la lleu ironia de la boca està compensada per l'humiditat dels ulls i la serenitat calma del front majestuós; tot això envoltat en un ambient de joventut que s'hi difundeix al seu entorn, malgrat la barba bastant florida, com diu ell mateix; i tindreu una idea de l'Alcover tal com el veig encara, dret en la tarima del saló d'actes de l'Ateneu, ab les quartilles a la mà, a punt de llegir la conferència davant la gentada que s'havia aplegat pera escoltar la seva paraula.

Y començà d'exposar-nos la bona nova d'un art vivent, síntesis i consol de la vida humana, ab una veu en la qual se fonien i compenetraven la fermesa de l'home fet i certa frescor de tonalitat que recordava les argües modulacions de l'infantesa, realçada encara ab les sonoritats, d'encis quelcom exotica pera nosaltres, de l'accent mallorquí.

Aquella vetlla fou pera mí un seguit no interromput de pures emocions. ¿No us ha passat mai, llegint un poeta, un pensador, trobar les vostres idees i sentiments formulats de manera magistral en les planes que teniu davant dels ulls? És una de les coses més intensament consoladores. Sembla com si, part d'allà del temps y de l'espai, vos descobrissin un germà, un germà gran que, ab les seves paraules, vos enlaira i reconforta.

Doncs això mateix me succeí sentint a l'Alcover. De la seva boca sortien en harmonia enfilats totes les idees que volvereu confoses en la meua ànima, totes els sentiments que dormien en les seves fondaries subconscients. Aquell ideal de l'Art que anava desenrotllant en períodes brillants, d'una poesia exquisida, era l'ideal ideal, era la meua visió d'un Art generós, en el qual pobres y rics participessin de les flors de la poesia, reservades (actualment) a les persones de certa educació: era l'ideal d'un Art dignificant, que, com una eflorescència de la Vida, té d'única a tots en l'inefable contemplació de la Bellesa.

Y em venien ganes d'aixecarme i cridar: —Beneït sigues tu que portes en tos llavis la paraula que alenta i vivifica! Beneït cent vegades, perquè m'has entortit y encoratjat, donant-me la confirmació de lo que dintre meu ja sentia!

A l'acabar-se la conferència m' trobava en un gojós estat de plenitud espiritual: semblava com si s'haguessin multiplicat les potencies creadores de la meua ànima. Y vaig sortir de la sala sense voler acceptar la presentació que m'oferien. ¿Per què havia de menester una cerimònica estreta de mans, quan havien estat en comunió d'esperit durant tot el vespre?

Vaig anar-me, doncs, Rambla amunt, sense conèixer personalment a l'Alcover, però rememorant el fons del meu cor per totes les impressions sanes y fortes que m'havia fet sentir y que avui he trobat de nou llegint el seu llibre *Art i Literatura*.

Y ara és a vosaltres que m' dirigeixo, joves que heu embestit coratjosament els aspres y alerosos camins de l'Art. Jo us recomano que llegiu detingudament, ab atenció religiosa, el llibre de l'Alcover; jo us prec que l' tingueu sempre viu en el vostre cor y en el vostre pensament. Y quan vos sentiu defallir; quan vos veieu tentats d'abandonar per difícil la dreta pujada; quan els vostres passos estiguin a punt de trencar pels viarans d'una singularitat afectada en cerca de prompte y facil triomf, el vos tornarà a redós de l'Art veritable, de l'Art humà, que, si bé més tardança, és el que treu més bella y durable flor, perquè no té les arrels en artificioses convencions, sinó en les fecundes entranyes de la Vida.

JOAN D'AVINYÓ

ACCIÓ SOCIAL

El militarisme a Alemanya. — Una correspondència de Berlín a un periòdic yankee ens informa d'algunes inefables y innocents delícies d'aquest sport imperial per excel·lència que s'anomena les *manobres militars*. El cas és que, malgrat el pregon silenci que l' cessarisme germanic imposa en aquesta mena d'assumptes, s'ha fet ja públic el sens fi de desgracies y accidents ocorreguts en les darreres manobres d'aquell exèrcit, suscitant una indignació general contra aquestes batalles de pantomima que, per lo vist, van resultant tant ferotges y funestes com les de debò.

Sobre tot, aquelles cargues de caballeria, tant brillants com inútils, que van complaure al Kaiser, resulten unes veritables cargues pera l' país, com pot comprovar-se pels següents fets que apuntem: En una d'elles uns cinquanta homes caigueren de cavall, sofrint ferides més o menys graves. En altra, en que les cavalleries enemigues arribaren a topar-se, un soldat travessà un husar ab sa llança, matant-lo en l'acte, y un altre husar fou ferit per un llançer a la cama, que tingué d'esser amputada. En altra carga hi hagué dos oficials y vint homes ferits, y, finalment, un combat parcial ocasionà la tutsa de quaranta-vuit desgracies semblants, varies d'elles mortals.

En les altres branques del servei, els accidents, si bé menys nombrosos, no deixen d'esser considerables. Un voluntari d'infanteria fou mort d'un tret; un soldat de la propia guardia imperial va perdre l'ull d'una descarga; un oficial fou gravement ferit per l'explosió d'un globo militar y una semblant explosió costà la vida d'un pobre sargent. En un altra d'infanteria un sargent fou mort y un dragó horriblament traspassat per un llançer. Y això és sols lo que se sab, doncs la relació to-

tal dels accidents és clar que no s'ha fet pública, ni mai se sabrà.

Afegeix el corresponçal que també s' comenta molt el fet, que sempre s' repeteix, de que en totes les manobres resulti esser el Kaiser el comandant del exèrcit triomfador. Aquesta vegada ha arribat a donar-se l' cas estrany de que primer l'emperador ha triomfat al front de l'exèrcit invasor, y després s'ha encarregat de l'exèrcit defensor y també ha guanyat la partida. Tot lo qual sols pot explicar-se, o bé pensant que en Guillem sigui un geni més que napoleonic, o bé que els àrbitres siguin massa sensibles al seu pú de dissimulat prurit de triomfar; més, com que en lo primer ningu hi creu, d'aquí resulta una nova font de murmuració y descontentament contra l' abusos d'una institució que, més que la salvaguarda de la nació, sembla haver-se una refinada joguina de passatemps imperial, gens lleugera pera l' país.

Però a Alemanya tothom sofreix y calla per força, y sols en els periòdics forasters ressonen de tant en tant els plans y les protestes d'un poble víctima del seu poder formidable.

Reformes a Rússia. — L'*Humanité* publica una declaració dels partits d'oposició y de les organitzacions revolucionaries de Rússia, que és d'un gran interès per el poble català.

Tots aquests partits, reunits en Congrés, han decidit unir llur acció contra l'absolutisme czarista y han formulat en aquests termes llurs reivindicacions:

Prim. r. Abolició de l'autocràcia; revocació de totes les mesures atentatòries als drets constitucionals de Finlàndia.

Segon. Substitució de l'autocràcia per un regim democràtic, basat en el sufragi universal.

Tercer. Dret pera cada nacionalitat de decidir ella mateixa els seus interessos; llibertat garantida pera les lleis del desenvolupament nacional; supressió de tota violència per part del Govern rus envers les diferents nacionalitats.

Aquesta declaració és firmada pels representants dels principals agrupaments socialistes, federalistes y nacionalistes russos, com l'Unió de la Lliberació (els constitucionalistes democràtics russos), la Lliga Nacional Polonesa, els partits socialistes polonesos, socialista revolucionari rus, federalista revolucionari georgià, la Federació revolucionaria armeniana y el partit finlandès de resistència activa, havent-se adherit posteriorment l'Aglo meració Socialista de la Rússia Blanca.

Com se veu, mercès a la gran commoció produïda per la guerra, el moviment revolucionari reformista a Rússia està en plena activitat, corrent paralelment al moviment reformista evolutiu representat aquí per les notables y agilitades reunions dels Zemstvos (consells administratius municipals) de que parlarem altre dia. Una sola cosa notarem avui y és el caracter marcadament nacionalista que distingeix a aquestes declaracions que contenen tot un programa d'autonomisme integral.

Prengui exemple el poble català d'aquesta aliança que a Rússia s'estableix entre les reivindicacions nacionalistes y les democràtiques, tant lògicament imposada, no sols per la situació política d'aquell país, sinó també per la natural connexió dels principis autonomistes individuals y socials.

CEBRÍ MONTOLIU

NOTES POLITIQUES

Ha debutat en el Congrés el fill den Maura: diuen els diaris conservadors que ho ha fet bé, doncs per la veu y per la mímica reproduïx el seu pare.

La raça dels oradors continúa; la dels pensadors, la dels estatistes, segueix en sòpida o morta.

No és la veu, ni la mímica, ni la retòrica lo que ha de revivir en la direcció dels pobles: és l'esforç cerebral, és la cultura, és l'habilitat y l'experiència.

Per això en Maura y els seus adeptes y turiferaris estaran satisfets pel debut del novell diputat, mentres nosaltres seguirem sense esperar-ne absolutament res de la política de meres paraules vigent a Espanya.

Nosaltres el tornariem a la llar domèstica aquest fill que ve a imitar y continuar l'esteril retòrica paterna: el treuriem de la llar de la direcció social, que és llar d'idees vives traduïdes en acció fecunda y en fets positius.

Tenen raó en Romero Robledo y en Maura contra els republicans: raó per partida doble.

La llista civil no s' pot rebaixar per la mort de la Princesa d'Astúries; en són lloc hi ha successor a la Corona.

A Rey muerto, Rey puesto.

Y qui diu Rey, diu Príncep.

Les llistes tenen llurs exigències... llogiques.

La llogica espanyola exigeix 10.000.000 de pessetes; la dels Estats Units, en cambi, solament 250.000.

Però ¿y l' problema de les subsistències, y l' del fret sense pa, y l' d'encunyar bona moneda y millorar el cambi y la riquesa, y tants y tants altres dels quals en depen fins la vida?

No son sab res.

No sen en cap llista, ni en els presu-postos, ni en cap dels papers d'Espanya?

Doncs no tenen, no poden tenir virtualitat social, ni eficacia jurídica, perquè no són problemes de paper.

En volen de grans coses, com no siga més que de pais... de vano?

En Romero va picar els dits a dos ministres, sense fer cas dels diputats de la majoria, que han mostrat ganes d'estrenar president. Y auxiliant als dissidents del partit conservador y als que els han ajudat a fer caure en Sánchez Guerra, ha contribuït en Romero an aquesta cal-

guda y al quebrantament que representa pera el Govern.

Y en Maura tan content, tan gran home d'Estat com abans de la malifeta den Romero!

Reserva l'energia pera patrocinar projectes de lleis especials, pera defensar ab ingenuitat entusiasta l'absolutisme de l'Estat, pera no ofegarse en tempestats parlamentaries.

Se pert de vista, fins dessota de la presidència den Romero, que s' una quasi tutela.

Cal que no sen despreguin les classes vives de pais... de vano.

Quatre desvergonyiments den Soriano han tirat per terra un ministre.

Així està tot a Espanya de feble, corcat y pobre. No hi ha res capaç de resistir una empena.

Feble és el Govern den Maura, que viu perquè les oposicions l'aguanten.

Feble és l'Estat, que perdura per la misericòrdia d'Europa.

Y feble és tot el sistema polític, mantingut sols perquè Catalunya l' soporta y el paga.

Dels debats ultimament sostinguts al Congrés, se'n despenen una vegada més tot lo corruptum y artificial de l'organització política espanyola.

Han quedat a una mateixa altura l' Govern y les oposicions. Aquestes promou debats estèrils, perdent miserablement hores y més hores, sessions y més sessions en discutir misèries de caciquisme local. El Govern den Maura, l'home de la revolució desde arriba y del descens del caciquisme, conviue y confés d'haver empleat totes les màs arts caciquistes, d'haver falsificat actes, d'haver protegit y amparat en els seus crims a repugnants personatges de la categoria del *Ratón Pelao*, d'haver fomentat prevaricacions de la magistratura.

Uns y altres, el Govern y les oposicions, no trobaren pera discutir altre argument que treures els drapets al sol y tirarse mutament en cara l's atropells comesos, el *més vaen fer té*, en que sempre uns y altres tenen raó.

Y, mentres tant, els presupostos sense discutir, el problema de les subsistències, els dels canvis, el de l'ordre públic, la vida y seguretat dels ciutadans, la crisi industrial, la cultura y la riquesa del país, oblidats y desatesos.

Realment, n'hi hà pera entusiasmarshi. ¿No comprenem com no és ja tothom maurista!

La caiguda den Sánchez Guerra ha tingut per sàinet un desàfio.

La sang no ha arribat al riu, però la secretat del Govern den Maura y el respecte a la llei hi han vingut a menes.

No sembla sinó que les lleis y els Codigs tinguen sols efectivitat quan es tracta d'empresonar als contribuïents, que ab son treball fan patria, o de processar als escriptors que ab sa ploma la desvetllen.

Pera exministres, diputats y capitans Paredes no n'hi han de lleis que atuïn les passions y la fanfarrina.

Pera els sols hi hà la frase den O'Donnell: allò d'Espanya, *presidio suelto*.

MÚSICA

Ja ho deuen haver vist: allò de que l's parlàvem en el número passat, ja és un fet. A l'empressari se li trencava l' cor al veure aquelles cures tristes y esllanguides de tant perdre nits buscant inútilment el motiu del casco o del dragó Fafner per entre mig d'aquella orquestració wagneriana.

Ja ho deuen haver vist: no s' podia esperar més. Els estudis massa fermes són la desgracia de les criatures febles y mal disposades, sobre tot aqueixes que naixen ab el cap gros. Era, doncs, un cas de consciència, y l'empressari, com a bon pare, tenia obligació de buscar-li remei, remei que al cap y a la fi no havia de costar-li de trobar.

Ja l'havia observat en temporades anteriors, aquest fenomen patològic: no hi havia llesió orgànica y quasi sempre s' manifestava després d'unes quantes representacions d'art verader: la cosa no passava d'un estat moral.

Anyorament, anyorament és lo que patien els seus educats. Anyorament de tenor, y per major agravant, de tenor ab veu de *Rigoletto*, perquè (sigui dit de passada) tots els tenors que no posseïen la veu de *Rigoletto* la podien cantar ab totes les lleis de l'art del cant, l'òpera de Verdi, que no l's agrada a la nostra gent. Té d'esser excitat, vivament cantat ab veu de *Rigoletto*; ab aquella veu calentona y luxuriosa quin regust va deixar entre nosaltres el gran Masini, el primer enviat de la casa Ricordi pera destorbir l'obra de restauració vers el verader art, començada en aquesta ciutat pel gran pianista Rubinstein, en 1881.

Y heus aquí que l' tenor ha tornat y ha fet sentir sa autoritat ven, y el que de Muntia ha tornat a cantar *La constanza, tira-tirada, tatà, tatà*, y ha tornat a portar la deshonra a una pobre família, y a la filla d'aquell esguerrat l'han tornada a ficar dins d'un sac y l'han llençada als pens de son pare. Y tots aquells que protestaren de la cruïda y realisme exagerat de les últimes escenes de la *Luisa*, de Charpentier, no s'han avergonyit poc ni molt davant el llibertinatge escandalós d'aquell empallidat, sense dubte per lo atreït que estaven en veure fins a l'última enganya uns quants carmellets napolitans que en Marconi l's havia tirat desde les taules.

No desitgem la mort de ningu: som partidaris de que se segueixin al peu de la lletra les Obres de misericòrdia y donem per ben empleats tots els esforços que fa l' Sr. Bernis pera que l's seus abonats passin lo més alegrement possible aquestes fredes nits d'hivern: lo únic que aquesta vegada hem trobat de massa, és que per un cas tant senzill hagi tingut que recórrer a metges de tanta talla. Ab un aprenent adroguet o qualsevol enllustrat-botes d'aquelles que s' guarda per fi de temporada, n'hi havia prou: un parell de dós de pit y superavità l'haver.

No hi havia necessitat de tant boato. Ell sol, ab la seva pràctica es bastava. La cura hauria vingut de la mateixa manera, y a nosaltres ens hauria estalviat l'haver de llegir certes coses que alguns crítics que tenim ab gran estima han escrit en els diaris d'aquesta ciutat y ab motiu de la representació del *Rigoletto* al Liceu.

¿Que no ho han llegit? Si no ho han llegit millor; més jo no m' puc estar de dirho: representaven *Rigoletto*, el cantava un tenor no bé, després de llarga ausencia; y això justificava que l' teatre presentés un brillant aspecte, ja feia bé, aquell savi de Grecia, de no volguer moures de dintre la bota.

Desde ara ja ho saben: és justificat, és justificat que després de vint anys de concerts classics, dirigits pel bo y millor que com a directores compta l'Europa, lo més selecte de la societat ocupi l's seus llocs de preferència, fent presentar al teatre l'aspecte de solemnitat artística, no més en els dies que li serveixen tenor de preu.

Y, partint d'aquest principi, és justificat que, el dia que no hi hà tenor y no més els donen música bona, aquest selecte public no hi vagi fins a mig segon acte, donant per excusa que una ciutat industrial com la nostra no ha acabat llurs quefers a l' hora que comencen.

Tot, tot és justificat: fins el fi justifica l's medis, y aquí l' fi no és més que la conservació d'un... ¿Y encara l's meus amics de redacció voldrien que escrivís ab més serietat! Si hi hà coses que no s'hi poden tractar, en serio!

¡Sant Marc, santa Creu! N'anavem a dir una d'impublicable. Més no: no tenim l'intent d'allargarnos molt més en aquesta qüestió artística.

Ja ho sabem, però perquè l' savi mestre Pedrell tingué que moderar son llenguatge en les crítiques que escrivia per un diari de Barcelona; ja ho sabem, el perquè *La Renaixensa* no publica l'anunci de les funcions del Gran teatre; ja ho sabem, perquè la major part de compositors catalans tenen que buscar-se la subsistència lluny de sa estimada Catalunya; y també ho sabem, el perquè l's més distingits pianistes tenen que suportar que sos deixebles aprenguin el vals dels rates pera solemnitzar el sant de l'avia.

Més encara, ¿si no més ho sapiguessin nosaltres! ¿si no més deplorable és que ja s'hi fiquen els de fóra casa, o, si no, llegixin lo que escriu en l'últim número de *Le Guide Musical* l'il·lustrat musicòfil francès en Robert Sand: «En fi,—diu—els músics espanyols tenen que lluitar en contra les tradicions del public, en contra l' manament absolut de l'encoratjament oficial y contra l'influència perniciososa y constant de l'art italià. Tots els tenors y totes les primeres dones de l'altra part dels Alps uneixen llurs esforços ab els dels editors de Milan pera mantenir a Espanya l' gust per ses òperes més velles, y, al mateix temps, no deixar adreixar com a novetats més que les produccions de la joventut catalana».

«Sembla, per altra part, que, pel public dels teatres, l'obra que s' representa no té més que una importància secundària. Un amic nostre n's contava, fa poc, que, viatjant per Espanya, va tenir el gust de conèixer a Madrid al Sr. Arana, empressari, en aquella ocasió, del Teatre Real; y com li fes avinent l'extranyesa que li causava veure l' repertori compost exclusivament de les obres més passades de moda de l'escola italiana (*Norma, Lucia di Lammermoor, La Favorita* y altres), el Sr. Arana li respongué:—En altre temps, estimat amic, jo era empressari de la Plaça de toros. És allà—jo vos ho confesso,—aon vaig aprendre a conèixer al public. Allí vaig poguer convèncem de que, als seus ulls, el toro no té cap importància: el matador tot sol fa la festa. El public d'òpera s'assembla en gran manera al de les corrides de toros. Això és lo que m' permet el representar, sens grans gastis ni perjudicis, les obres més desacreditades, mentres els presenten un tenor admirable o una prima dona superbíssima.» (4)

¡Bah! ¡Bah! ¡Deixemho correr! Parlem de coses sèries.

El jove compositor en Joaquim Grant ha publicat en un lúxus quadern les sis melodies que foren premiades en la primera Festa de la Música catalana que ab tant bon exit portà a cap l'Orfeó Català l'estiu passat.

Havem llegit aquestes obres ab verader interès; y, si bé en algunes no estem de tota conformitat ab en Grant, tenim la satisfacció de manifestar que l'autor que sab escriure una composició del valor de *La Ponceletta*, pot estar ben satisfet d'ell mateix. És un mèrit; y si no un mèrit del tot català, com nosaltres voldríem (y això, al nostre humil entendre, per haver-se entregat massa a la màhena moderna), és un mèrit de grans qualitats. Aquesta obra és digna d'ocupar un lloc en les llibreries de tot bon aficionat a les belles arts.

Cal esperar que l'exit obtingut ab aquesta primera publicació encoratgi a l'autor a donarnos d'altres. Sempre havem pensat que l'atascament en que s' troba l'art musical a Barcelona prové, en gran part, de la poca afició que tenen els nostres compositors a publicar llurs obres. D'altra manera estaríem si mestres com en Nicolau, en Millet, en Granados y altres, que han acreditat son talent en composicions que requereixen grans elements de cor o orquestres, creuïssin el genre intim de piano y cant, genre ben a posta pera encaminar per viarans del bon gust als que cerquen pera si solament una educació musical.

Tenim que felicitar, doncs, en Grant, ab entusiasme, y encara l' felicitem més si una altra volta no s' descuida de posar les barres de separació de compassos en les obres que d'ant en avant escriu. Aquesta manera de notació a lo litúrgic? ¿potser que dins el verader modernisme sigui una gran qualitat; més, pels que no havem pogut passar de Cesar Franck y estem poc forts en la ciencia dels arsis, clivis et podatus, ens és una tortura.

FRANCISCO ALÍO

LLIBRES NOUS

Sonets d'uns y altres, per J. PIN y SOLER. Il·lustracions den TRIADÓ.—Estampa den Joan Oliva y Milà: Vilanova y Gaietà.

En la *Rhapsodia* que a tall de proleg ha posat en Pin y Soler a l'aplec de sonets d'autors catalans que acaba de publicar, justifica plenament, el cultissim autor de *Sogra y Nora*, el perquè d'aquest llibre.

L'historia que en Pin fa del sonet, els hermosos models que n' presenta pertanyents a la majoria de les llengües europees y als poetes de fama universal que les han conreudes, feien precisa una manifestació literaria dels autors catalans, que, a la vegada que demostrés que Catalunya no està mancada de poetes que corren el genre tant brillantment com puguin ferho *l's sonetistes estrangers de més*.

Y, a la vegada que demostrés que Catalunya no està mancada de poetes que corren el genre tant brillantment com puguin ferho *l's sonetistes estrangers de més*.

Y, a la vegada que demostrés que Catalunya no està mancada de poetes que corren el genre tant brillantment com puguin ferho *l's sonetistes estrangers de més*.

Y, a la vegada que demostrés que Catalunya no està mancada de poetes que corren el genre tant brillantment com puguin ferho *l's sonetistes estrangers de més*.

Y, a la vegada que demostrés que Catalunya no està mancada de poetes que corren el genre tant brillantment com puguin ferho *l's sonetistes estrangers de més*.

(1) *Le Guide Musical* del 27 de Novembre de 1904, Robert Sand: *Notes sur l'évolution de la musique en Espagne*.

bona nomenada, constituïa una reivindicació d'aquesta forma poetica, que, ignorem per quins motius, ha sigut desprecia-

da y fins impugnada per alguns que han tractat de sentar plaça de revolucionaris. Però, al nostre entendre, els *Sonets d'uns y altres* té més significació que la d'una defensa del dret a viure que té l' sonet: és una veradera apologia de la nostra poesia moderna, tota vegada que l's seixanta-sis sonets catalans que figuren en el volum, no sols són obra dels autors de més valiment en la nostra renaixensa literaria, sinó que figuren com a les millors composicions líriques que aquells han produït.

Per aquest sol concepte, no més que per haver fet un tant triat recull entre lo més selecte que han produït els nostres poetes contemporanis, seria meritoria la tasca que ah tant d'exit ha escòmés y portat a bon terme en Pin y Soler, si ja no la fes prou respectable l'haver donat motiu a l'aplegador a delectarnos ab els paràgrafs de la seva prosa inimitable y a admirarnos ab noves mostres de la seva vasta erudició literaria, que en tanta de manera resplendeix en la *Rhapsodia* que figura al cap del llibre.

Respecte al valor intrínsec dels sonets, ens considerem excusats de dir-ne res, doncs, sobre ja ser coneguts dels que estan al corrent del nostre moviment literari, es recomanen pels noms que l's suscriuen, doncs són els seus autors els notables poetes en Gabriel Alomar, en Josep Carner, en Miquel Costa y Llobera, en Josep Martí y Folguera, en Joan Mercader, en Manuel de Montoliu, en Magí Morera y Galícia, en Pere Riera y Riqué, en Joaquim Ruyra, en Guillem Tell y Lafont, en Xavier Viura y en Geroni Zanné.

Les il·lustracions ab que en Triadó acompanya l'obra, inspirades en els assumptes dels sonets, acrediten de debò al seu autor, poguent dir-se que, no sols per la seva artística concepció adaptada als canons moderns com per la seva factura, en la que ha sapigut harmonisar l'artista la seva personalitat ab reminiscències de les belles maneres del gravat, constitueixen diu'te l's seu genero d'il·lustració de lo millor que s'ha vist.

La part tipografica, confiada en Joan Oliva, reputat tipògraf de Vilanova, respira aquella magnificència y exquisit de gust que caracterisen els treballs que surten de l'esmentada casa, y que fan del seu director un verader artista dintre del seu ram d'industria.

MANUEL FOLCH Y TORRES

Dialogs Dramatics, den JOAN PUIG FERRATER.

Una de les joies més grosses dels que n's ocupem de llibres és el poder parlar de la primera obra d'un autor desconegut; y si l'obra és sençera, si en ella hi batega una forta personalitat, si s' pot celebrar sense reserves, molt més encara.

Y és que, en semblants ocasions, un té la certesa de poder parlar sincerament, lliure l'esperit de trabes y conveniències, sense que l'alabança o la censura n's vingui inconscientment imposada per les simpaties o antipaties personals per l'obra anterior del literat conegut de tothom, o l' respecte o menyspreu que la seva anomenada n's inspiu: en una paraula, un té l'absoluta seguretat de dir lo que sent, y la consciència de la propia sinceritat sempre serà l' goig més gran de la vida.

Desgraciadament, aquesta vegada quasi me l'han fet malver abans de gaudir-lo. Causes que no són del cas explicar, m'han privat de parlar del llibre den Puig Ferrater fins avui, y en l'entremig, altres s'han ocupat de l'autor en una forma que gaire bé fa perdre aquella serena imparcialitat de que parlava. Y ab això l'obra ha quedat en segon terme, quasi abandonada.

Y a fe que l's *Dialogs Dramatics* mereixien que se n' parlés d'altra manera. Sens dubte pot afirmar-se que són la revelació d'un nou escriptor y una modalitat nova dintre la literatura catalana.

En Puig Ferrater sembla que vegi més el dessota que l' dessobre de les coses; l'ànima, que la forma externa que la recobreix; els mobils productors dels actes, que l's actes mateixos. Això és lo que primer salta a la vista al llegir els *Dialogs Dramatics*. Més ben dit: pot afirmar-se que l' llibre no és res més que això: un estudi d'ànimes, no pels actes dels personatges que en les seves planes dialoguen, sinó pels ferments y reaccions internes que llurs actes han produït. Y, tot això exposat en una forma placida, serena, tranquil·la.

Aquesta serenitat de la forma és una cosa que correp, sobretot tractant-se d'un jove. Si bé que la calma és dels més aparent, superficial, el fons és de lo més inquiet, de lo més treballat: tots els neguits, totes les inquietuds d'una ànima descontenta que cerca l' perquè suprem de totes les coses, hi bateguen. Y aquest contrast entre la serenitat de la forma y el rebullir tempestuós del fons, produeix un efecte estrany, com vertiginós. Un sembla que s' trobi abocat damunt les aigües tranquil·les d'un llac que fondaria és infinita, y sentiu com una mena d'atracció vers l'abim, per quals inconegudes penombres se veuen passar incertes formes que no ac

ment s'ha celebrat en aquesta important entitat una vetllada a la memòria de Pi i Margall, en la que hi parlaren en Balder Tona, en nom de Catalunya Federal; en Miquel Regàs, pel Progrés Autonomista; en Manau, per l'Aplec Català; en Frederic Pujol i Vallès, en representació del periodisme Jovenut; en Roig i Pruna, de l'Aplec Català; i en Salvador Gibert, del Progrés.

Tots els oradors estudiaren la figura de l'insigne Pi i Margall, lloant les seves grans condicions d'home d'Estat i les seves preuades virtuts cíviques, fent de passada l'apologia de les idees autonomistes, de les que fou en Pi tota sa vida esforçat defensor.

Resumí 'ls discursos el president del Progrés Autonomista en Pere Manen, essent molt aplaudit, així com 'ls demés que 'l precediren en l'ús de la paraula, per la numerosa concurrència que assistí a tan important sessió.

Nova Catalonia.—Per la significació catalanista dels elements que l'organitzaren i portaren a efecte, incloum en aquesta secció el meeting celebrat en aquesta associació en protesta de l'atentat del carrer de Fernando.

Feren ús de la paraula els senyors Cambró, Quintana i Agell, els quals tingueren conceptes molt energics contra 'ls governs centralistes, que tant descuidada tenen la seguretat personal dels ciutadans i que l'omenten ab la seva política disolvent l'odi de classes, quins efectes es manifesten en forma de crims com el darrer atentat anarquista.

Tots els oradors varen ser molt aplaudits.

—Organizada la secció excursionista, en aquest Centre s'estudia la creació d'una altra, la de beneficència, haventse ja nomenat la ponència que ha d'estudiar la manera de funcionar, no sols per aprofitar cabals destinats a les famílies necessitades, si que també per a fer el repartiment equitatiu i en relació a les necessitats dels individus.

A l'exposar l'idea d'aquesta secció, les de teatre, així com també l'Orfeó, s'hi adheriren i oferiren incondicionalment.

Ateneu Democràtic Regionalista del Poble Nou.—Dissabte a la nit, en Lluís Duran i Ventosa donà en aquest Ateneu una conferència en la que feu varies consideracions respecte a l'estat polític actual, historiant el camí fet pel Ca-

lanisme d'ençà que emprengué l'acció política, paral·lelament ab el realitat pels republicans unitaris, traient la conclusió de tot lo manifestat que mentre el moviment republicà és de negacions i la seva vida és fictícia, la causa autonomista, que pren la força de les seves afirmacions, gosa de vitalitat potent, que li fa esperar un no llunyà triomf.

L'orador va ser molt aplaudit.

Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de l'Indústria.—Verdaderament notable va resultar la conferència donada pel Dr. Martí i Julià, en el local d'aquesta societat, la nit del dissabte darrer, sobre l'Estat actual de l'individualisme català.

Començà exposant d'un modo general la manera com se formen les societats, dividint en individualistes i en comunistes. Sols els pobles forts poden emprendre l'individualisme, i acceptar el comunisme és senyal de feblesa. Els primers frueixen d'una llibertat que no està escrita en cap programa polític: són liberals per necessitat; els altres són sectarials, són tirans perquè no la necessiten la llibertat, perquè no són forts i no poden subsistir sinó imposant la seva manera de ser.

Els pobles individualistes són progressius: els altres són els que han quedat a recaga de la civilització.

Catalunya s'ha de classificar en el grup individualista.

Catalunya en ple individualisme va arribar a son més gran esplendor, i al junjar-se ab un poble comunista, ab el casament d'en Ferran ab Isabel la Catòlica, va anar perdent se fesomia, i, per consegüent, sa força: al principi va esser una federació de dos pobles; més, degut a la força tirànica de que he parlat que va exercir al nostre poble 'l comunista de Castella, anaren perdent nosaltres nostra manera d'esser fins arribar a nostres dies, en que ha quedat completament borrada nostra personalitat. Ara Catalunya ha renascut individualment d'una manera individualíssima; més aquest individualisme exagerat, que pot haver fet un bé a Catalunya, avui la priva de completar son desenvolupament i impedeix que ocupi son lloc de dignitat entre les nacions civilitzades: és necessari que aquestes forces de l'individualisme, que no hi ha dubte que aïsladament és potent i admirable, s'ajuntin per a realitzar la nacionalització de totes les manifestacions de Catalunya.

El Dr. Martí i Julià s'estengué en llar-

gues y atinades consideracions, demostrant que, mentre les forces que per tot demostra 'l Catalanisme a Catalunya no se sintetisin, aquesta no arribarà mai a gaudir de vida plena.

Perllongats y entusiastes aplaudiments de la nombrosíssima concurrència que omplena 'l local, premiaren l'interessant peroració del Dr. Martí i Julià.

—En la quarta conferència donada diumenge pel Sr. Bardina sobre la Teoria de

les nacionalitats, exposà 'l disertant les diferents escoles fundades en els diversos conceptes que tenen de la nacionalitat els centralistes, els descentralistes, els federals, els autonomistes, els nacionalistes y els fueristes.

Combaté 'l pacte voluntari, estimant que tira per terra la teoria de les nacionalitats naturals, acabant per estudiar els conceptes de nació y d'Estat, senyalant les diferències entre una y altra.

BORSA DE BARCELONA

MOVIMENT DE LA SETMANA del dia 2 al 8 de Desembre de 1904.

CAMBIS, EFECTES PUBLICS, OBLIGACIONS Y ACCIONS	Divendres	Dissabte	Dilluns	Dimars	Dimecres	Dijous
Cambi de Londres	33.75	33.70	33.65	33.65	33.50	—
Cambi de París	36.25	36.00	35.20	35.50	35.30	—
Deute Interior fi de més, 4 %	77.82	77.75	77.60	77.55	77.65	—
Id. Amortizable fi de més, 5 %	97.75	97.65	97.60	97.65	97.70	—
Emprest Municipal 1882, 6 %	98.50	98.25	—	98.50	98.50	—
Id. id. 1891 y 1890, 5 %	90.85	91.25	—	—	91.00	—
Id. id. 1899, 4 1/2 %	103.85	103.75	103.75	103.85	103.75	—
Oblig. Ferroc. N. Espanya A. V. y T., 5 %	78.75	78.75	78.75	78.75	79.00	—
Id. id. Minas S. Joan gar. Nord, 3 %	58.65	58.65	58.65	58.65	58.65	—
Id. id. T. B. y F., 2 1/4 %	103.00	103.15	—	103.25	—	—
Id. id. Madrid, Saragossa y Alcant.	100.00	100.00	100.00	99.85	99.85	—
Obligacions Ferroc. Madrid, Saragossa y Alcant. Serie B, 4 1/2 %	94.25	94.25	94.25	94.25	94.25	—
Obligacions Ferroc. Madrid, Saragossa y Alcant. Serie C, 4 %	56.25	56.25	55.75	56.25	56.25	—
Obligacions Ferroc. Madrid a Barcelona, Reus y Roda, 3 1/2 %	76.75	76.85	76.85	76.85	77.00	—
Obligacions Ferroc. Almansa, Valencia, Tarragona, adherides, 3 %	51.00	51.00	51.00	51.00	—	—
Obligacions Ferroc. Medina, Zamora, Orense, Vito, 1880 a 1882	80.00	—	—	78.00	—	—
Obligacions Canal d'Urgell	25.35	25.20	25.05	25.30	25.35	—
Obligacions Ferroc. Nord d'Espanya	53.30	53.20	53.30	53.90	54.10	—
Id. id. Madrid, Saragossa y Alcant.	84.90	84.80	84.80	84.10	84.40	—

Després de la liquidació milloraren un xic els valors en general, però en primera línia l'interior; y tot feia creure que tocaríem aviat canvis més alts, quan la notícia de la subasta de títols que feia 'l Banc d'Espanya, donada per la Gaceta de Madrid, va deixar atòrit el mercat, el quin va reular un bon xic. Després s'ha sapigut que sols es vendrà 'l Banc quinze milions de pessetes d'interior y unes quatre-mil-cinc-cents accions de la Tabacalera, y, com sembla que no serà difícil la colocació d'aquest paperam, els valors han tornat a millorar, empenyuts, val a dirho, per la fermesa sens mida de la Borsa de París, que compra tota mena de valors espanyols pagantlos a canvis que feia molt temps no s'havien cotitzat. D'aquesta empena de París se n'han aprofitat els valors ferroviaris, sobre tot l'Alcant., que guanyà tres enters en dos dies. Val a dir que ha ajudat molt al moviment alcant. la persistent baixa de francs, o, més ben dit, la millora de la pesseta, que d'un temps ençà s'ha notant.

Quedem, doncs, molt fermes y ab bona tendència.

Barcelona, 7 de Desembre de 1904.

CONTRA UNA MURALLA

En els pobles de la xamosa Costa de Lleuant segueix l'opinió excitada contra la Compañia de M. Z. y A., que, ab la seva deriva de construir una paret de tanca de tres metres d'alçada a banda y banda de la via, tira a perdre 'l bell cop de vista d'aquells pobles, quina hermosura és ben comparable a les costes de Provença y Savoia.

Manifestació d'aquesta veu popular és una carta que rebem, en la que se 'ns diu: «Els pobles que tenen consciència de ls seus drets saben ferlos respectar. En la nostra estimada Catalunya això ha sigut consuetut vella. Que ho digui, sino, aquell Ferran d'Antequera que s'ajupí a pagar el vegetal de la carn que 'l seu despeser havia refusat pagar. Y és que les lleis se fan pera que 's compleixin, y per tothom, que no han de ser pas les lleis malles que tanquin al peix xic y deixin pas al gros.»

«Que 's manca a la llei ab la sudada paret, no costa gaire de demostrarlo. O, sino, escoltin. L'article VIII de la Llei de 7 de Maig de 1880 estableix la servitud de salvament pels terrenys fins a vint metres del mar. Al mateix temps, la Llei marca ben clar que hi poden anar a salvarse tota mena d'embarcacions y s'hi poden estar mentre duri 'l temporal, dipositant a terra 'ls efectes que 'ls hi convinguin. L'article IX de la mateixa Llei diu que deuen impedir-se les obres que dificultin aquell exercici.»

«Doncs, promulgat aquest precepte legal, just és que on la platja no tinga vint metres no s'hi pugui muntar cap paret, ni fer res que dificulti 'l salvament de les barques.»

«Que no ho veu tothom, que no ho veu la direcció de la Compañia de M. Z. y A., que, feta la paret, en dies de temporal no 's podran passar les barques a l'altra banda de la via?»

«La prohibició legal a l'obra que 's fa és categorica. Y, per si això no fos prou, la mateixa Compañia hauria de donarse compte que treballa contra 'ls seus interessos. La riquesa y la vida dels pobles de la Costa de Lleuant y el moviment de la línia van paral·lelament. Si la Compañia, desent el seu camí, tren vida als pobles costers, no trigarà pas gaire a sentir a la caixa la ferida del seu errat procedir. Cada atractiu que perdi la Costa de Lleuant, són cent passatgers menys que al dia hi circulin. L'ultima que l'experiencia vindrà quan la mala obra serà feta!»

Té molt raó 'l nostre comunicant. La Compañia de M. Z. y A. fa com els reis de casals estranys que treballaven pera anular les llibertats del nostre poble: provaven; y, si 'l poble manso callava, una llibertat més soterrada; si 'l poble 's redreçava, la llibertat ofesa renaixia triomfant.

Y aquest és l'exemple que cal mostrar als pobles de la Costa. Això és lo que cal tenir present quan ens ofereixi substituir la pa-

ret per una reixa si paguem tres duros per metre lineal. Diguemli a la Compañia que no pot tolerar-se que, a base d'una ilegalitat com en principi és la construcció de la paret, se n'estipuli una altra que senyali y enfondeixi diferències entre pobles rics y pobres.

L'interès de Catalunya, que és l'interès suprem, vol tot lo contrari.

JOSEP FONTCUBERTA
Premià de Mar, 6 Desembre 1904.

NOVES

L'Ignasi Iglesias i el Teatre Romea.—Podem assegurar que la qüestió pendent entre l'Ignasi Iglesias y l'empresa del Teatre Romea, no sols no està en camí d'arreglar-se, com han dit alguns diaris, sino que no és facil que s'arregli, per tractarse, no d'interessos materials, sino de dignitat artística.

La presència d'obres de l'Iglesias en el cartell, que és lo que deu haver donat peu a les optimistes pera creure en una proxima solució, s'explica, en primer lloc, perquè una de les obres de dit autor, *Via Crucis*, es propietat, pertot aquest any, del'empresa, la qual pot representarla sempre que vulgui sense pagar cap mena de dret, segons compromís contractat abans d'estrenarse.

Després, al dirse que l'Iglesias havia retirat les seves obres, no 's va dir que eren les noves, les que tenia en el cartell pera estrenar y una que ja n'havia entregat: *La festa dels aucells*. En quant a les demés, a les ja estrenades, l'Iglesias no va creure convenient privar de que les fessin, tota vegada que tothom pot representarlles.

Ni l'Iglesias, ni ningú, vol anar contra 'ls interessos de l'empresa del teatre Romea, si no contra la manca d'ideals artístics y de respecte a la dignitat dels autors que, desgraciadament, ja és tradicional en aquella casa.

Una novela d'exit.—S'ha publicat la segona part de la novela *Desilusión*, den Jaime Massó y Torrents. Aviat ne parlarem ab l'extensió que 's mereixen l'obra y el lloc que son autor s'ha fet en les lletres catalanes.

L'estrena d'El Geni.—Pera l'estrena del drama en tres actes *El Geni*, dels Srs. Pujol i Vallès y Emili Tintorer, que tindrà lloc el 16 de Desembre al teatre de les Arts, s'admeten encarrecs al «Fayans Català» (del carrer de les Cortes).

Pera dita vetllada l'empresa té contractats a la Sra. Dolores Pujol y Srs. Piera, Caralt y Aymerich, baix la direcció del senyor Adria Gual.

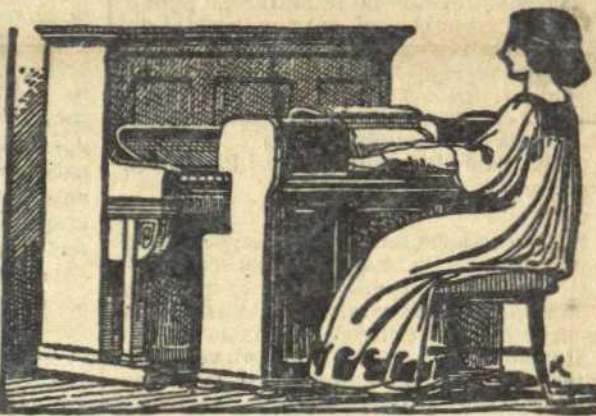
«El Geni y Cacia, impa., Atoles, 45, Barcelona»

PASTILLES MORELLÓ

Obren per inhalació dels agents antiséptics y balsàmics que desprenen a mida que van disolventse en la boca.—Curen refredats, tos, catarrs, asma, bronquitis y demes afeccions de l'aparell respiratori.—Indispensables als que han de cansar la veu y als qui llurs ocupacions els obliguen a sofrir canvis de temperatura. Se venen a casa tots els apotecaris.

LA PHONOLA

Es l'aparell més perfecte y el que posseeix majors recursos entre tots els coneguts pera donar expressió personal a la música.—Mancig facilíssim.—Adaptable a tots els pianos. Vendes al comptat y a plaços. Loguer de rotllons de música. Detalls: A. Badia (Societat en Comandita).

PLAÇA REAL, NÚM. 3; BARCELONA

DICCIONARI CATALÀ

Redactat y ordenat per J. Aladern. Ha sortit el quadern 24. S'admeten subscripcions: Balma, 71. Venda en les principals llibreries y en els kioscos del SOL.

BLOC CATALÀ

S'ha posat en venda 'l BLOC CATALÀ, que fa quinze anys edita l'impremta La Catalana.—Preu: Una pesseta.

♦ TOS, OFEC, CATARRS, BRONQUITIS ♦

Rentada y bugada depressa de la roba blanca, sense foc, ab el

Lleixiu líquid «ESTRELLA-CONEJO»

Primer y unica important fàbrica en Espanya

FUNDADA EN 1895

EL CONEJO. S. CASAMITJANA MENSA

CRISTINA, n.º 13.—BARCELONA

Exigeixis la meua firma y la marca CONEJO en el preinte de cada ampolla

UNIVERSITAT CATALANA

Revista mensual d'Educació nacional • Orgue de les entitats escolars y docents catalanes •

Preu de subscripció anual: 5 pessetes.

Queda oberta la subscripció pera l'any 1905 a la llibreria L'Avenç (Ronda de l'Universitat, 20) y a l'Administració d'EL POBLE CATALÀ.

ARCILLA ACETICA DE BUROW preparada per A. BOSCH

PODEROS ANTISÉPTIC Y ASTRINGENT

Medicació externa, dona excel·lents resultats en tota mena de fluxos, especialment en els oïdos, nas, gola, uretra y matriu, hemorroides, cremadures, llagues, varices, inflamacions y ulceracions de la vulva y vagina, etc., etc. Demaninse prospectes: FARMACIA BOSCH. Aragó, 225.—BARCELONA.

GRAGEAS ANTISÉPTIQUES BOSCH

Boca, Gola y Veu

Medicament recomanat pera combatre rapidament les malalties de l'aparell respiratori: irritacions, tós, ronquera y pudor de l'alé, sofocació, inflamació de les genives, etc., etc.—Farmacia Bosch: ARAGÓ, 225.—BARCELONA.

CURA ASSEGURADA

DE LES

MALALTIES NERVIOSES

ab l'ús del Valerianat amonic líquid preparat per Pompeu Simó

RONDA DE SANT PAU, 2 (cantonada al carrer de Sant Pau)

Dr. UMBERT

especialista en les malalties de la pell y cabell. Consulta de dues a cinc y a hores convingudes. Canuda, 26, 1.º

¡ESTALVI VERITAT!

Per 10 y 12 duros trajos y sobretodos gran novetat: valon doble. Per 16 y 18 duros de geningles superior: valen 25 y 30.

Gambó, sastre, - Rambla Canalejas, 4, 2.º

y venda diària dels millors Quadros a l'OH dels principals artistes espanyols y objectes d'art, de dos quarts de set a les nou

SUBASTA

SALÓ MURILLO

RONDA SANT PERE, 7 (vora la Plaça de Catalunya)

CABANELLAS Y C.ª

BANCA • VALORS • CUPONS

Rambla del Centre, 9, y Arolas, 9.

Relotges, Làmpares

MOBLES

A PLAÇOS: SENSE FIADOR

ALEXANDRE DIRAT: Carrer de Sant Pau, 52 y 54, y Mendizabal, 28

ROBUSTINA

Eficacia immediata

en Anemia, Neurastenia, Depressions nervioses, Clorosis, Debilitat, Atonia gastrica, Escrofisme.—Deposits: Farmacies: de Genové, Rambla Centre, davant del Liceu, y de Durán y España, Valencia, 278, dreta Ensanxe, al peu del Passeig de Gracia.

DURAN Y ESPAÑA

MODES: F. AMORÓS:

Carrer Nou de Sant Francesc, 3, 3.º

CONFECCIONS Y ABRICS

AGENCIA D'INQUILINAT

Director: J. VALETA d'ARQUER-Advocat y propietari

Plaça Beat Oriol, 5, 1.º - BARCELONA

Telefon 2099

Se faciliten pisos y baixos de tots preus y capacitats. En dos mesos que fa s'establí l'Agencia, s'han llogat per sa mediació més de cent pisos.

Els propietaris que vulguin llogar tot seguit els pisos que se 'ls desocupin, és precís s'abonin a l'Agencia.—Preu de l'abono: 1 pesseta per pis a l'any.

Donarem garanties de tota mena

TURRÓ DE CREMA

superfi y exquisit, especialitat de la Dolceria de LA COLMENA

Plaça de l'Angel, núm. 12; telefon 2046

NOTA: Se remet en paquets postals a domicili i a qualsevol punt de l'extranger.